

OMNES UNUM

Leto XVII
1970
Številka 3

9D 751/1979

Editorial

Moderni reklami vse naše priznanje! Saj vedno „zagrabi“. Vse je že preračunano na to, da potegne človek zadnje novce iz žepa in teče kupit stvar, ki jo kmalu nato vrže v smeti, ker je ne potrebuje.

Včasih obstanem pred pisano steno, kjer jamski človek z batom grozi ženi, ki v potu svojega obraza kreše v kamen pismo: Spoštovani gospod . . . in na robu je slika, kjer ista žena rabi prste na rokah in nogah, da piše na — pisalni stroj.

Papirus je stari oče današnjega papirja — oče je pergament. Danes sta oba zelo dragocena, ako sta popisana pred nekaj stoletji. Perjadi so izpulili pero, ga zaostriili, pomočili v črnilo, ali kar koli je že bilo, in pisali. In vendar še danes milijoni pišejo s čopičem.

Vsak študent, ki se muči s hebrejščino, dobro ve, da je bilo potrebno vključiti v pisavo vokale, saj si današnji človek ne bi mogel kar nič pomagati samo s konzonanti.

Pred kratkim mi je človek tam iz naših hribov s ponosom pokazal zvezke in tablico iz nekdanje ljudske šole. Mati mu je shranila za spomin na mladost, ohranila mu je tudi jezik, ki ga je govoril v mladosti, predno je odšel v tujino. Zanj je bila tablica avdio-vizualno sredstvo.

Dobro vemo, da je svinčnik že po imenu v sorodstvu s svincem, danes pa more le dober kemik poznati vse elemente, s katerimi se trudimo, da kaj spravimo na papir.

Morda so danes najbolj moderno pisalno orodje — škarje. Uredniki mnogih listov jih dobro uporabljajo. Opravičuje jih želja bravcev, da bi bili dobro informirani. Kaj je teh „Digestov“ danes v svetu! Vse z namenom, da bi prihranili radoved-

nemu človeku čas, da bi mu hitro natrpali glavo s snovjo, ki bo kmalu pozabljena, ker bo spet nov kup informacij.

Naš list najbrž ne bo nikdar zgodovinarjem toliko pomenil kot stari papirusi ali pergamenti, tudi ga ne shranjujemo, da bi pričal zanamcem o naši dejavnosti; pišemo ga, kot toliko drugih listov v moderni dobi, a vendar smo hvaležni onim, ki radi napišejo kaj iz svojega. Ne samo da nas tako branijo pred očitkom, da so naše pisalo škarje, ampak zares pokažejo svetu, da je v nas delavnost, da živimo z odprtimi očmi in razumom, da je list izraz nas samih, našega življenja in hotenja. Tako bo list našel svoje mesto v nas samih. Več pa pravzaprav ni treba.

N. Čretnik:

„Spominjam te, da poživiš božjo milost, ki je v tebi!“

Aachen: Sestanek izseljenskih duhovnikov, 23. 9. 1969.

Duhovniki bi se morali vsak dan spomniti opozorila, ki ga je apostol Pavel napisal svojemu učencu Timoteju: „Spominjam te, da poživiš božjo milost, ki je v tebi po polaganju mojih rok.“ (2 Tim 1, 16)

Apostolovemu klicu: „Spominjam te, da poživiš božjo milost, ki je v tebi!“ moramo na vsak način prisluhniti z večjo pripravljenostjo in z bolj odprtim srcem v teh dneh, ko smo zbrani,

— da v prvi vrsti brez vsake naglice, v notranji in zunanji zbranosti opravimo, kar je višek našega duhovniškega poslanstva in naše službe: da zase in za nam poverjene vernike, kakor za ves narod in vse božje ljudstvo, zdru-

ženo v Cerkvi, in za vse človeštvo obnovljamo skrivnost Kristusove smrti in njegovega vstajenja.

Na apostolov klic: „Spominjam te, da poživiš božjo milost, ki je v tebi!“ moramo odgovoriti z globljim doživetjem, osebnim in občestvenim, v teh dneh, ko bomo prežeti s prisotnostjo božjo v bratski ljubezni in domačem razpoloženju razpravljali o najrazličnejših vprašanjih in problemih, ki nam jih postavlja vsakdanje delo, — bomo razpravljali in premišljevali, da bi tako vsak posamezno in vsi skupaj lažje našli pot, kako bomo vsak v svojem področju, ki pa je vendar samo delec enega in istega božjega kraljestva, kako bomo vsak v svojem področju, pa vendar v najtesnejši medsebojni povezanosti izpolnili svojo bistveno nalogo:

— da bomo znali našemu času primerno oznanjati božjo besedo, katere glasniki smo in moramo biti;

— da bomo znali v letu 1970 slovenskemu človeku v tujini posredovati Kristusa, njegovo milost, njegovo življenje, posredovati na tak način, da je tudi v tej dobi, tudi v okoliščinah, v katerih živi, za njega Kristus največja vrednota.

Ko smo pred tolikimi in tolikimi leti po škofih prejeli poslanstvo za svoje duhovniško delo v Cerkvi, smo z mladostno pripravljenostjo stopili na to pot, polni navdušenja in polni sil, ki so samo čakale, da se v delu izrazijo. Nismo pa takrat seveda vedeli, nismo slutili, v kakih okoliščinah bomo to delo izvrševali, nismo slutili, kam nas bo naša duhovniška pot vodila.

Na tej poti smo gotovo dosegli lepe uspehe. Toda prišle so tudi težave, razočaranja, utrujenost, padci, nerazumevanja, boizen, pobitost. Na vse to smo bili bolj ali manj pripravljeni, čeprav praktično življenje izgleda precej drugače kot teorija, precej drugače izgleda življenje, ko je človek osebno soočen s problemi, o katerih smo prej samo teoretično slišali.

Prišel je nato koncil in pokoncilska doba, ki sta nam prinesla vrsto prepotrebnih sprememb — ne samo formalnih —,

katere moramo prevesti v svoje vsakdanje življenje, v svoje vsakdanje delo. Prišlo je tudi bujno vretje pokoncilске dobe, ko moramo v malo drugačnem duhovnem gledanju utrditi in poglobiti svojo vero, da ne bomo zvodniki, marveč vodniki vseh, ki upravičeno pričakujejo od nas božjo besedo, božjo resnico, samo božjo besedo in samo božjo resnico, ki jim bo pokazala sigurno pot k vrelcu življenja, sigurno pot v megli in tavanju današnjega časa.

Prišla so dogajanja v duhovniških vrstah, ki jih je rodilo vretje in iskanje v pokoncilski dobi. Ni naš namen, da bi tukaj hoteli izreči takšno ali drugačno sodbo o vsem tem, takšno ali drugačno vrednotenje teh dogodkov, toda eno nam mora biti jasno: podoba duhovnika bo v času, ki je pred nami, precej drugačna, kot je bila takrat, ko smo bili — vsak v svojem času — bogoslovci in novomašniki. Ne zdi se samo, temveč je jasno, da bo čas prej ali slej prinesel drugačno gledanje in drugačno vrednotenje marsičesa, kar smo doslej imeli — in morda še imamo! — za bistveno komponento duhovniškega stanu.

Toda pri vseh teh spremembah, ki so pogojene po času in po različnih okoliščinah, zato nekatere povsod nadvse potrebne, druge sprejemljive za določene okoliščine, nekatere pa povsod izraz bolj ali manj zavestnega revolucionarnega razpoloženja in ihtavega iskanja, je eno jasno:

Naše vsakdanje delo, naše vsakdanje skrbi in težave ostanejo iste, ali pa se še grmadijo. Jasno je, da bomo svoje duhovniško poslanstvo mogli tudi v novih razmerah, mislim na duhovno razpoloženje našega časa, v polni meri izpolniti le, če bomo svoje poslanstvo živeli v globoki veri, da smo bili kot duhovniki od Boga izbrani in poklicani, izbrani in poklicani, da oznanjamo božjo besedo in posredujemo zaklade Kristusove milosti, izbrani in poklicani v Cerkvi, izbrani in poklicani, da izpolnimo svojo nalogo in svoje poslanstvo v najtesnejšem — ne samo zunanjem, temveč tudi notranjem — sodelovanju s Cerkvijo, ki je od Kristusa prejela poslanstvo, da oznanja in posreduje njegovo odrešilno delo, v Cerkvi, ki je zakrament odrešenja in zakrament božje ljubezni.

Ko se sami morda sprašujemo o pametnosti, o primer-
nosti in o smiselnosti svojega duhovniškega poklica,
ko padajo podporniki, ki so bili samo izraz določene dobe,
mi pa smo mislili, da so bili večni stebri,
ko gradimo druge podpornike, katere bodo zanamci s
prav tako mrzlično naglico podirali, kot mi prejšnje ali
dosedanje,

ko je na cestah našega življenja kakor v vojnem času, ko
so sneli vsa kažipota, in si vsak išče svojo pot, brez vpra-
šanja, ali ta pot sploh pelje kam ali ne,
moramo bolj kot kdajkoli prisluhniti apostolovemu kli-
cu: „Spominjam te, da poživiš milost, ki je v tebi!“

Moramo prisluhniti Kristusovi besedi:

„Niste vi mene izvolili, ampak jaz sem vas izvolil in vas
postavil, da pojdete in obrodite sad in vaš sad ostane.“
(Jan 15, 16)

Kako velika pomoč, kako neomajna podpora v trenutkih
oklevanja, v trenutkih osamelosti in pobitosti, ko nas tarejo
neuspehi in padci, nam je zavest, da je Bog sam izbral duhov-
nike („In nobeden si ne prisvaja te časti, ampak kliče ga Bog
kakor Arona.“ — Hebr 5, 4) in konkretno vsakega izmed nas,
takšnega, kakršen je: z našimi napakami in z našimi sposob-
nostmi.

Ko gledamo svoje napake, svoje grehe, ali se zavedamo
nauka pisma Hebrejcem, da je duhovnik „obdan s slabostjo in
mora zaradi nje kakor za ljudstvo tako tudi zase opravljati
daritve za grehe“ (4, 2/3)? Ali se zavedamo, da smo vkljub
božjemu klicu, ki je naša moč in opora, vendar tudi mi neved-
ni in se lahko motimo (Hebr 4, 2)? Ali se zavedamo, da je Kri-
stus prišel odrešit tudi nas? Ali znamo v svojem življenju po-
kazati moč njegovega odrešilnega dela? In ali se zavedamo,
ne samo v spovednici, tudi v svojih sodbah bodisi o vernikih,
da smo tudi mi Adamovi otroci, da uporabim upeljani izraz, ki
hoče povedati, da smo v isti meri kot drugi potrebni odrešenja,
ali pa še v večji meri, ker je naša odgovornost večja, kot je
večja milost, ki nam je bila dana? Uspešnost našega delovanja

(kolikor moremo pri našem delu sploh govoriti o uspešnosti!) je v prvi vrsti odvisna od tega, v kolikor se mi sami najprej potrudimo, da bi postali deležni Kristusovega odrešenja, to se pravi: v kolikor se znamo umakniti in pustiti, da Kristus v nas in po nas deluje.

V dobi že bolestne avtokritike, ki zajema Cerkev kot celoto in duhovnika kot posameznika, ne smemo podcenjevati svojih sposobnosti, vsak jih ima! Prilika o talentih in ves način, kako božja milost normalno prihaja in pride do ljudi, nam resno kliče v spomin, da Bog računa tudi na nas in naše delo.

Pariški kardinal Marty je svojim duhovnikom za letošnje duhovne vaje v škofijskem listu napisal naslednje misli:

„Katoliški duhovniki se vprašujejo. Prežeti z vedno globljim čutom o svojem poslanstvu, duhovniki želijo bolj in bolj biti zvesti Kristusu v službi ljudem in svetu.

Kritike in predlogi dežujejo.

Gre za problem struktur.

Gre za problem ljudi.

Gre za problem evangelija, ki ga moramo oznanjati in živeti.

Gre za vprašanje globokega prijateljstva s Kristusom.

Za vsako prenovitev mora biti najprej človekovo srce prenovljeno.

Naj bo zunanji okvir takšen ali takšen, duhovnik bo vedno moral biti služabnik evangelija.

Moral se bo potruditi, da bo delal, kar govori, in živel, kar oznanja.

Duhovnik bo vedno človek molitve, človek notranjega srčnega spremenjenja, človek ljubezni, človek, ki živi skrivnost smrti in vstajenja.“

Tako kardinal Marty svojim duhovnikom.

Tudi mi moramo biti vedno in povsod možje molitve, da bomo v molitvi znali najti vsakdanji stik s Kristusom, da bomo molili tako, da bodo na našem vzgledu tudi naši verniki vzljubili molitev.

Če hočemo spreobrniti ljudi, se moramo najprej sami z vsem srcem in vso dušo in vsem mišljenjem obrniti k Bogu.

Tudi mi moramo biti glasniki božje ljubezni, glasniki, ki bodo tudi druge znali vžgati z ognjem božje ljubezni.

Kot vsak krščenec mora duhovnik še v posebni meri živeti skrivnost Kristusove smrti in njegovega vstajenja, da bo z besedo in vzgledom znal v Kristusovi moči k tej skrivnosti pripeljati tudi druge.

Naj torej ti dnevi, ki jih bomo preživeli skupaj, pomenijo korak bližje k temu nikdar v celoti doseženemu idealu, h kateremu nas kliče apostol, ko vsakemu izmed nas govori: „Sposminjam te, da poživiš božjo milost, ki je v tebi.“

Slovenski škofje ob izseljenski nedelji

Ker ravno na pomlad največ naših ljudi gre na sezonsko delo, je prav, da tudi naš list objavi pismo slovenskih škofov za izseljensko nedeljo.

Že mnogo let obhajamo pri nas na prvo adventno nedeljo „izseljensko nedeljo“, kakor nam jo tudi naroča nedavno izšlo navodilo Svetega sedeža „o pastirski skrbi za izseljence“. Ta dan naj bi mi doma in vi, naši dragi „po svetu razkropljeni bratje in sestre“, še bolj začutili, da smo vsi sinovi enega, čeprav malega naroda, obenem pa tudi sinovi ene matere katoliške Cerkve. Veže nas torej naravna in nadnaravna vez v eno samo družino. Zato bi radi slovenski škofje ob tej nedelji spregovorili vsem o velikem sodobnem problemu izseljevanja, ki je zavzelo tako velik obseg.

1. „Veselje in upanje, žalost in zaskrbljenost današnjih ljudi, posebno ubogih in vseh kakor koli trpečih — to je hkrati tudi veselje in upanje, žalost in zaskrbljenost Kristusovih učencev; in ničesar resnično človeškega ni, kar bi ne našlo odmeva v njihovih srcih“ (CS 1). Tako nam govori 2. vatikanski koncil. Mi, vaši škofje, ki smo z vami sinovi istega naroda,

ne moremo drugače misliti in čutiti, kakor da z vami delimo veselje in vašo zaskrbljenost. In vsi moramo biti zares zaskrbljeni zaradi vsenarnodnega problema izseljevanja.

2. Problem izseljevanja ima pri nas že dolgo zgodovino. Po Ameriki in Kanadi je mnogo pokopališč s skoro samimi slovenskimi imeni. Zadnja desetletja pa je šlo čez mejo toliko naših ljudi, da danes skoro ni več vasice pri nas, iz katere ne bi bilo vsaj nekaj ljudi odsotnih, bodisi za stalno, bodisi vsaj začasno. Vsakdo, ki je obhajal svoje slovo in odhajal zdoma, je imel svoj posebni razlog. Večina jih odhaja predvsem zato, da bi si v tujini zaslužili boljši kos kruha in da bi tako mogli oskrbeti svoje družine. Nekateri odhajajo zaradi izpopolnitve v kvalifikaciji, drugi spet bi si radi ustanovili svojo družino in imeli svoj dom. Res je, da ima človek po naravi pravico bivati na domači zemlji, da pa mu tudi nihče ne more zaradi človekove svobode omejevati njegove želje, da bi pogledal v široki svet in si v njem morda zagotovil boljše življenje. Zato nikaor ne mislimo obsojati tistih, ki so odšli iz domovine iz resnične potrebe in z najboljšimi nameni. Le to bi radi, da bi vez med njimi in domovino ter Cerkvijo še nadalje ostala trdna, da jim ne bi morda materialna korist postala mnogo večja duhovna škoda.

3. Vemo pa, da je mnoge med nami zajela nekaka psihoza, da morajo iti v svet, čeprav ni za to resnične potrebe. Koliko naših kmečkih domov je ostalo praznih ali pa v njih samevajo samo stari ljudje, ki z veliko težavo obdelujejo posestva, da ne bi postala puščava. Žalostni so primeri, ko ne odhajajo samo gospodarji družin, ampak tudi mlade matere, ki nedorasle otroke prepuščajo starim staršem ali drugim ljudem. Nič ni bolj usodnega kakor razbita družina! Še mnogo bolj žalostno je, da mnogi mladi zakonci takoj po poroki prekinejo zakonsko skupnost in eden odide v tujino, drugi naj varuje dom. Ravno prvi meseci so za mlade zakone najvažnejši, ko naj bi se mlada zakonca zares zrasla v duhovno enoto, ki naj traja do smrti. Če se v prvih tednih odtujita, obstaja nevarnost, da si bosta vse življenje tuja.

4. To so za nas vse veliki narodni problemi. Tudi mi se čutimo člane tega naroda. Zavestno smo povezani s tem narodom in nosimo v sebi njegovo preteklost in njegovo sedanjost. Zato pa ne moremo biti brezbrizni tudi za njegovo bodočnost. Z odprtimi očmi gledamo to stvarnost in premnoge probleme, ki nastajajo zaradi tega. Boli nas tako močan odtok naše krvi v tujino in bojimo se, da se bodo prej ali slej morali doma pokazati znaki slabokrvnosti. Če mislimo pri tem še na vedno večje upadanje rodnosti pri nas, nas mora zares prevzeti strah pred postopnim izumiranjem naroda.

5. Ob teh dejstvih, ki smo jih morali ugotoviti, pa bi radi naslovili besedo spodbude vsem prizadetim. Radi bi povedali tistim, ki se odpravljajo na pot v tujino, naj dobro prej pred Bogom premislijo, ali je res prav in potrebno, da gredo. Naj si predočijo vse nevarnosti za sebe in za družino doma in se šele potem odločijo.

Tistim pa, ki so odšli, bi radi povedali besedo poguma. Omenjeno najnovejše navodilo Svetega sedeža o pastirski službi za izseljence pravi v točki 11: da „izseljenci nosijo s seboj svoj način mišljenja, svoj jezik, svojo kulturo in svojo vero. Vse to sestavlja tako imenovano duhovno dediščino misli, izročila in kulture, ki se bo nadaljevala tudi izven domovine. Povsod je treba računati s to dediščino“.

Ko odhajate v tujino, dragi bratje in sestre, nesite s seboj vso bogato dediščino svojih domov. Ljubite svoj jezik, ljubite vso narodovo kulturo! Zastopajte ponosno pred drugimi narodi naš mali narod. Njegova zgodovina je tako lepa in njegovo duhovno bogastvo je tako veliko, da nas ni treba biti sram pred nikomer. Ostanite povsod zavedni Slovenci, čeprav vam isto omenjeno navodilo priporoča, da se učite jezika tujega naroda, ker vam to pomaga do duhovnega bogastva drugega naroda in do lažjega vživljanja v novo okolje.

Nosite s seboj ponosno tudi svojo vero. Vemo, koliko nevarnosti je v tujini za vašo vero in versko-nravno življenje. Ko se razbije družina, se mnogokrat razbije tudi vera v družini. Vedno bolj umira tudi zavest naravne odgovornosti. Vest

rada počasi otopi. Pozabljamo radi na velika načela poštenja, zvestobe in ljubezni. Tako je nevarnost, da bi polagoma umirali tudi v nravnem pogledu. Polagoma pozabljamo na duhovne vrednote, od katerih človek živi, na katerih družine stoje, ki so pogoj tudi za zdravje in življenje naroda. Cerkev se tega dobro zaveda in bi vam rada pomagala.

6. Naša dolžnost je, da bi vam tudi v tujino poslali dovolj duhovnikov, ki bi vas duhovno oskrbovali. Zavedamo se, da je teh duhovnikov še premalo, in bomo zato skrbeli, da vam pošljemo še novih. Vas, dragi izseljenci, pa prosimo, okleinite se teh svojih dušnih pastirjev, pomagajte drug drugemu, da boste prišli z njimi v stik, obveščajte se med seboj, kje in kdaj se vrši božja služba za vas. Širite med seboj versko časopisje, sveto pismo in druge verske knjige. Duhovniki bodo vedno vaši svetovalci in vodniki k resničnim vrednotam vašega življenja. Lomili vam bodo kruh božje besede in vas zbirali okoli oltarja. Spolnajte svoje verske dolžnosti in Bog miru bo z vami.

Obdržite stalno zvezo s svojo družino. Bodite zvesti svojim družinam. Ne pozabite, kako vas vaši domači zaskrbljeno spremljajo v nočeh brez spanja. Ostanite zvesti svojemu človeškemu dostojanstvu in svojemu krščanskemu prepričanju.

7. Na izseljensko nedeljo je dolžnost nas vseh, ki smo ostali doma, da se v krščanski ljubezni še posebej povežemo z vami, da vam sporočimo to, kar so sporočili Judje svojim po svetu razkropljenim bratom: „Mi tukaj molimo za vas!“ Molili bomo, da bi vsi ostali ena družina v Bogu.

8. In končno naj velja naša beseda še vam, dragi sobratje izseljenski duhovniki, ki ste se v krščanskem pogumu in ljubezni odločili za nelahko službo, da boste daleč od domovine vztrajali pri svojih bratih in jim boste prijatelji, svetovalci, pomočniki. Vaša naloga je, da svoje brate potrjujete v veri, da jih hranite z božjo besedo in razkropljene zbirate ob Gospodovem oltarju v božjo družino. Vaše poslanstvo je povsem duhovne narave. Ko opravljate svojo duhovno službo, obenem opravljate tudi odlično narodno delo, ker svojim roja-

kom ohranjate velike duhovne vrednote. Sprejmite našo besedo iskrene zahvale in spodbude. Prosimo vas, da vztrajate še naprej. Prav tako prosimo vse dušne pastirje v domovini, da vzdržujejo stike z verniki iz svojih župnij, ki so odšli s svojih domov, pa naj bo to naravnost ali po njihovih domačih.

Dragi bratje in sestre, pozdravljamo vas vse, blagoslovljamo vas in molimo za vas, da bi bila milost našega Gospoda Jezusa Kristusa z vami vsemi (2 Tes 3, 16).

Slovenski škofje

„Apostolicae caritatis“

Apostolsko pismo, „*motu proprio*“, papeža Pavla VI. o pastoringi izseljencev in turistov, s katerim se ustanavlja papeška Komisija za dušno pastirstvo izseljencev in turistov:

V apostolski ljubezni je katoliška Cerkev kot mati stalno skrbela za to, da so njeni sinovi preskrbljeni z duhovno pomočjo, kot jo zahtevajo posebne okoliščine, tako osebne kot stvarne in časovne.

Sedaj v naši dobi se je polje, nad katerim širi svojo modro skrb, razširilo do skrajnosti, ko se je zaradi čudovitega razvoja tehnike olajšalo potovanje na vse načine in so se izredno okrepili medsebojni odnosi med državljani in narodi ter prav tako odnosi med ljudmi samimi. Zato se dušno pastirstvo ne sme nanašati le na one, ki prebivajo v trdno določenih mejah župnije, v njenih družtvih in drugih podobnih ustanovah, ampak tudi na one, ki po svoji volji ali po potrebi odidejo s svojega stalnega mesta. Zato je treba dobro preiskati, najti in se posvetovati, kateri so vzroki in posledice tega pojava, in tem ljudem, ki se selijo, poskrbeti pomoč v njihovem človeškem in duhovnem napredku in jih obvarovati nevarnosti. Zato ima Cerkev dolžnost dvigati, pospeševati, vskladiti ter združevati v mejah možnosti primerne iniciative in tako pomagati, ima pa tudi dolžnost pokazati svoje prepričanje glede socialnih, kulturnih, ekonomskih vprašanj, ki so navadno priključena izseljenstvu.

Rimski škofje, naši predniki, so res videli potrebe in napravili vse

potrebno, vključujoč sodelovanje škofovskih konferenc, nekaj mednarodnih ustanov, posameznih kristjanov in drugih. Zadošča, da se spomnimo na delo Pija XII., ki je l. 1952, ko se je izseljevanje tako zelo razširilo po svetovni vojni, izdal apostolsko konstitucijo „Exul Familia“¹, ki smo jo Mi potem prilagodili sedanjemu času². Poleg tega je pri Konzistorialni kongregaciji, danes imenovani Kongregacija za škofo, ustanovil „Vrhovni svet za emigracijo“³ in prav tam „Mednarodno generalno tajništvo za apostolat na morju“ v korist onim, ki so zaposleni v mornarici.⁴ Končno je ta Naš prednik zaradi novih potreb l. 1953 dal Konzistorialni kongregaciji nalog poskrbeti za dušno pastirstvo vernikov, ki so zaposleni na letališčih ali uslužbeni v uradih ali na zrakoplovih, in tudi za potnike, ki potujejo po zraku. Tej ustanovi je bilo dano ime „Apostolat na nebu“ ali v „zraku“.

Tudi II. vatikanski zbor je polagal posebno skrb za potnike, kot so „izseljenci, pregnanci in begunci, kot tudi mornarji, zrakoplovci in nomadi“.⁵

Po nasvetu in svoji lastni skrbi smo l. 1965 ustanovili pri isti Kongregaciji „Mednarodno tajništvo za apostolat med nomadi“. Bilo je z namenom poskrbeti za dušno pastirstvo ljudi, ki so brez stalnega bivališča, ki potujejo iz kraja v kraj ter so zaposleni v „cirkusih“ ali pri posebnih sezonskih opravilih.

Pred kratkim je Kongregacija za duhovnike ustanovila poseben urad z nalogo garantirati dušno pastirstvo onim, ki gredo na deželo zaradi zdravja ali potujejo kot romarji ali zaradi športa, kulture, zabave in iz drugih podobnih razlogov.

Ta množičen pojav, ki ga poznamo pod imenom „turizem“, se nanaša na veliko število ljudi, v socialnem oziru pa je novost s posebnimi znaki.⁶ Da bi še boljše poskrbeli za dušno pastirstvo onih, ki so daleč od svojega stalnega bivališča, se zdi primerno, da se take vrste delo zanje uspešno združi in pripade eni upravi. Zato se zdi primerno ustanoviti Papeško komisijo za duš. pastirstvo izseljencev in potnikov izročeno Kongregaciji za škofo, ki naj obseže vse, kar smo zgoraj omenili: Dušno pastirstvo emigrantov, apostolat na morju, apostolat v zraku, apostolat nomadov, skrb za potnike, ki jih po domače imenujemo „turiste“ in za katere je bilo urejeno dušno pastirstvo po apostolski konstituciji „Regimini Ecclesiae Universae“ in dana kongregaciji za duhovnike.⁷

Komisija naj bo takole urejena:

1. Kot predsednik je določen kardinal, prefekt kongregacije za škofo, dodan mu je podpredsednik, ki naj bo škof, da ga zastopa in za delo naj ima tajnika. Člani so: zastopnik drž. tajništva, tajnik sveta za javne

zadeve v Cerkvi, tajniki kongregacij za škofe, duhovnike, redovnike in svetne ustanove, oznanjevanje evangelija ali Propaganda Fide, Kato-liškega instituta, sveta za „laike“, papeške komisije za „Pravičnost in mir“ in pet diecezanskih škofov, ki jih Mi imenujemo. Kardinal prefekt Kongregacije za škofe, zastopnik drž. tajništva in tajniki, kot smo jih navedli, ostanejo uradno v komisiji, dokler traja njihova služba, osta-lim pa preneha po petih letih, more pa Sv. sedež njihovo službo po petih letih podaljšati.

2. Dasi komisija zavisi od Kongregacije za škofe, vendar ima dolo-čno avtonomijo v svojih zadevah. Predvsem je njena naloga povezati med seboj zgoraj omenjene z narodnimi škofovskimi konferencami glede dušnega pastirstva, da bodo po svojih potrebah in prilikah mogle dejansko poskrbeti.

3. Za določeno in dokončno število svetovalcev naj se izbere za pet let verniki: duhovniki in laiki, ki kažejo zanimanje za izseljence in jih njihove posebne izkušnje priporočajo.

4. V moči tega pisma preneha pravno vse, kar je bilo dano prej omenjenim ustanovam. Hočemo dati novi Komisiji potrebne fakultete, ki so nujne in tudi primerne. Po posebnem odloku (Ad ordinem servan-dum) bodo urejeni odnosi med Kongregacijo za škofe in Komisijo, ki smo jo ustanovili. Zato zelo upamo, da bodo po tej Komisiji, kateri so dane nove in posebne oblike apostolata, prišli veliki in močni pasto-ralni sadovi ter se bo tako jasno pokazala materinska skrb Cerkve, ki gleda na znamenja in potrebe časov in bo njeno pričevanje še bolj vabilo duše.

Hočemo, da pismo začne veljati istega dne, kot je datirano.

Ukazujemo, da je vse, kar je s tem pismom „*motu proprio*“ odlo-čeno, potrjeno in trdno, abrogirano pa vse, kar temu nasprotuje.

Dano v Rimu pri Sv. Petru dne 19. marca na praznik sv. Jožefa, moža B. D. Marije, l. 1970, v sedmem letu našega pontifikata. Pavel VI. PP.

O p o m b e : ¹ A. A. S. 44 (1952) str. 649 sl. — ² Apost. pismo „*Pastorali migratorum cura*“, dano kot *motu proprio* prav tam: 61, 1969, str. 692 sl. — ³ A. A. S. 44 (1952), str. 692 sl. — ⁴ Prav tam, str. 695. — ⁵ Dekret o škofovski oblasti v Cerkvi „*Christus Dominus*“ 18, pr. prav tam, 16. Pr. A. A. S. 58 (1966), str. 682, 680 sl. — ⁶ Pravilnik ali „*Directorium Generale*“ o duš. pastirstvu za popotnike, izdan l. 1969: A. A. S. 61 (1969), str. 631 sl. — ⁷ 69, 1°, A. A. S. 59 (1967), str. 910.

Redovnice govore

Se v l. 1967 je bil v škofiji Lomas de Zamora v Argentini pastoralni teden, na katerem so razpravljali tudi o odnosih redovnic do duhovnikov. Vtise so zbrali, ponašil jih je Rev. Jože Škrbec ter jih nespremenjene priobčujemo.

Zahvalim se v imenu vseh sester, da lahko govorim z vsem klerom. To dejstvo priča, da se koncil med nami uresničuje.

Zaželena in pričakovana prenovitev vse Cerkve odvisi v veliki meri zlasti od duhovnikov. Tukaj smo se zbrali, da se prenovimo, da postanemo novi — tudi v medsebojnem razumevanju.

Kar bom povedala, so vtisi in želje ter mnenja redovnic različnih redovnih kongregacij v naši škofiji. Zbrana mnenja sem uredila na tri dele:

1. Človeška zrelost, polno integrirana v duhovniškem poklicu.
2. Duhovniška služba.
3. Apostolat.

Pred pričevanja redovnic sem postavila nekatere stavke iz koncilskih tekstov, ki odgovarjajo konkretnim dejstvom.

Najznačilnejša stran vseh mnenj je globoko spoštovanje do duhovništva. Prav zato smo pogosto zahtevne in pa, ker hočemo pomagati, da se odstrani vse tisto, kar ovira duhovniško poslanstvo.

1. Zrelost.

Človek je bitje, ki se ostvarja.

„Vsak človek je poklican, da se razvija, ker je vsako življenje poklic. Njegova zrelost, sad vzgoje, ki jo prejme v okolju, in osebne napore, bo omogočila vsakemu, da se usmerja nasproti poslanstvu, ki mu ga je zaupal Stvarnik.“

Ta rast ni nekaj fakultativnega, neobveznega. Človek je dolžan spolnjevati se in ravno po vcepitvi Kristusa ima odprto pot v transcendentalni humanizem, ki mu nudi večjo spolnitev.

Vsak človek je član družbe; pripada celotnemu človeštvu in ima zato dolžnost do vseh.

Za rast in osebno ter občestveno zrelost je važno, da se ne sprevrže lestvica vrednot.

Da bo duhovnik našega časa dosegel pravi razvoj, mora težiti po vzgoji in lastnih naporih k lastni zrelosti, mora se najti in mora privzeti višje vrednote, kot so ljubezen, prijateljstvo, molitev, kontemplacija. Če hoče doseči človeško polnost, ne sme opustiti teh korakov.

Zrelost lahko razčlenimo na: 1. psihofizično in 2. na socialno. Psihofizično pa še na zrelost uma, volje in čustvenosti.

a) U m s k a z r e l o s t

Um se hrani z resnico in se spolni z vero.

Za dosego umske zrelosti je potreben študij in neprestano obnavljanje; potrebna je zavest, da potrebujemo drugih za naše umsko bogatenje; potrebno je poznanje in razumevanje ljudi in pa trezno sojenje o dogodkih in ljudeh.

Redovnice omenjajo glede tega naslednje:

— So duhovniki, ki so zastali v človeškem in nadnaravnem pogledu. Ta zastoj v vsebini in oblikah ovira širjenje božjega kraljestva.

— V nekaterih govorih in pridigah se čudno lahko posplošuje. Skupnost se presoja po eni osebi in probleme ene osebe prisojajo mnogim.

— Homilije izdajajo večkrat pomanjkanje resne in globoke priprave in prikladnosti poslušalstvu in njegovim problemom in potrebam.

— Duhovnik ne bi smel lahkomiiselno dajati mnenj in sodb o témah, v katerih ni podkovan. Njegovo zadržanje kompromitira Cerkev.

— Čut lastne zadostljivosti nekaterih duhovnikov, posebej še v razgovoru z redovnicami, je velika opreka za medsebojno razumevanje in sodelovanje. Tako ravnanje je včasih posledica njegovega značaja, včasih pa izvira iz njegove stalne učiteljske póze.

— Na splošno manjka duhovnikom poznanje ženske psihologije, še prav posebno pa psihologije posvečenih žensk.

— Mislimo, da bi bilo primerno, da bi duhovniki, ki delujejo med redovnicami, imeli večjo strokovno pripravo, ki jim jo v nekaterih zelo specifičnih témah mogla dati tudi kaka redovnica.

b) Zrelost volje

Teži k dobremu. Prežarjena po veri vsklaja življenje z redom vrednot. Kdor jo poseduje:

1. dela premišljene sklepe;
2. zna brzdati svoj temperament;
3. ima umerjeno razpoloženje;
4. je zvest obveznostim, ki jih je prevzel;
5. je skromen in obziren v govorjenju;
6. je zmeraj pravičen;
7. je iskren, pametno rabi svobodo in dela z iniciativo in odgovornostjo.

Redovnice pripominjajo k temu:

— Naše osebne pomanjkljivosti, razpoloženje, reakcije, nevljudnost itd. zastirajo pristni obraz Cerkve in maličijo Kristusovo ljubezen.

— Zelo rada in lahko delam s svojim župnikom, ker se čuti v njem globoko spoštovanje do drugega in je ves predan svoji službi.

— Hvaležna sem tistim duhovnikom, ki so mi v teku let apostolata uglajali mojo raskavost in z lastnim zgledom uravnovešenosti in modrosti pomagali oblikovati celotno osebnost.

— Iz ljubezni do ljudi in do Cerkve se čutim dolžno povedati, da me boli, ko vidim, da se tu in tam odpirajo šole, ki niso v službi občestva in ki zaradi nepravičnih plač učnim

močem kršijo osnovno pravičnost, zaradi učnih metod in načina poučevanja pa varajo in oškodujejo starše in družbo.

— So duhovniki, ki v želji, da bi pridobili in priklenili nase mladino, prevzemajo tak način delovanja, da jih mladenke nazivajo posrečene in „fante od fare“, v duhu srca pa jih sodijo kot neprimerne in neprikladne za duhovnike.

— Včasih je nemogoče sploh vsako občevanje z določenimi duhovniki zaradi njihovega prostaškega nastopa in uka-zovalnega tona.

— Morda smo pozabili na skromnost in ponižnost v vsakdanjem življenju in ker smo učniki in zmeraj v pozi poučevanja drugih, se postavljamo na podstavek, s tem pa zgubljammo možnost, da bi bili navadna človeška bitja, ki ljubijo in služijo drugim.

— Vsak paternalizem odbija in se ga je treba ogibati.

č) Čustvena zrelost

Duhovniki naj integrirajo afektivnost v svoj življenjski poklic. Odpoved zakonu naj prevzamejo tako, da njihovo življenje in delo ne bo trpelo škode zaradi celibata, marveč da dosežejo globlje gospodstvo nad dušo in telesom, polno zrelost in bogatejše dožemanje evangeljske radosti.

Pripombe redovnic:

— Kadar se duhovniški celibat ne integrira v duhovniški poklic, se opazi: 1. pri nekaterih neka hladnota, pomanjkanje človeške topline, kot da bi njihovo srce okrnelo za ljubezen; 2. pri drugih pa težnja, kako se odškodovati, kaj dobiti za nadomestek. Zase skušajo pridržati vse tisto, kar je namenjeno drugim in ta odškodba je nadomestek za Tistega, ki so se mu posvetili. Klavrno!

— Spričo realnosti, ki jo živimo, se sprašujemo, kako ustvariti okoli nas ozračje medsebojnega zaupanja, cenjenja, spoštovanja, pomoči, kar bi nam bilo v vzpodbudo in oporo in uteho, ozračje, ki bi v njem vsak razvil prejete darove in v katerem bi se vsak počutil spoštovan in priljubljen.

č) Socialna zrelost

Socialna zrelost se kaže, če se človek integrira v družbo, v kateri živi. Kaže se:

1. v sposobnosti in pripravljenosti poslušati druge;
2. v spoštovanju, vrednotenju in upoštevanju drugih;
3. v duhovni odprtosti, ki motri različne okoliščine človeških odnosov z duhom ljubezni;
4. v sposobnosti, da zbuja in podpira pri drugih apostolsko delo;
5. v bratski povezavi pri delu;
6. v spoznanju, da apostolsko delo ne bo plodovito, če se vanj ne vključi tudi ženska in da je zlasti delež redovnice nepogrešljiv.

Dolžnost apostolata je skupna vsej Cerkvi: škofom, duhovnikom, redovnikom in laikom. Ne sam duhovnik, ne sam laik, ne sama redovnica, ampak vsi skupaj povezani moramo širiti božje kraljestvo.

Kaj pravijo redovnice?

— Mislim, da kljub dobri volji, ki se ponekod opaža, da se zboljša dejansko stanje, v katerem redovnica sploh ni upoštevana, mnogo duhovnikov razodeva skoraj popolno nepoznanje psihologije posvečenih žensk.

— Ko govore o božjem ljudstvu, se zdi, da ne poznajo specifične vloge redovnice v službi občestva.

— Za mnoge duhovnike redovniško življenje samo v sebi nima smisla in vrednosti in je skoraj ovira za apostolsko delo.

— Silno veliko stane duhovnika poslušati redovnice. Kratkoterminalno jih puščajo v nemar kot nekompetentne.

— Delam z radostjo v naselju, ker vsi: duhovnik, semeniščniki, laiki in redovnice se čutimo povezane med sabo in odgovorne in kompromitirane v skupnem delu.

— Hočemo sodelovati, hočemo medsebojnih izmenjav, resnih in globokih.

— Boli nas, ko opažamo duhovnike ločene od sobratov in včasih celó od škofa. Prepričane smo, da se pravi dialog začne, ko začnemo razgovor s tistimi, ki ne mislijo kot mi.

— Opažam razdor med tistimi, ki so za obnovo, in tistimi, ki ostajajo pri starih oblikah. Rešitev bi prišla iz spoštljivega, odprtega in iskrenega dialoga.

— Včasih nas zbegajo tisti duhovniki redovnega stanu, ki se zdi, da ne poznajo našega kompromisa s faro in škofijo, drugič pa tisti svetni duhovniki, ki omalovažujejo pomen globokega redovniškega življenja, zvestobe redovnim pravilom in redovniškim obljubam, za življenje Cerkve.

2. Duhovniška služba

Hierarhično duhovništvo je znak enotnosti, apostolstva in rodovitnosti. Zato terja:

1. globoko cenjenje lastnega poklica,
2. eshatološki smisel življenja;
3. pomembnost in upoštevanje verskih znakov in
4. odprtost in služba svetu, da postane njegov kvas.

Vtisi redovnic:

— V pohujšanje nam je ravnanje nekaterih duhovnikov, ki razodevajo, da malo vrednotijo svoje molitveno življenje in duhovniške posle.

— Včasih je prav paradokсно govoriti o farnem občestvu, ko se pa dejansko med sabo niti ne poznamo in ne brigamo eden za drugega.

— Ali ne bi morali vsi Bogu posvečeni dati svojemu življenju več eshatološkega značaja, ne toliko s pridiganjem kot v dnevnem življenju, prežetem z radostjo in upanjem?

— Neprimerne geste, napačni ton glasu in pospešeni ritem često popačijo verske obrede.

— Mnogi smo izgubili čut za vrednotenje zakramentov, še posebej spovedi. Potrebno bi bilo, da bi s spokornimi opravili zbudili zavest o nujnosti očiščevanja in ponovnega srečanja s Kristusom in z versko srenjo.

— Duhovniki naj bi se usposobili za duhovno vodstvo.

— Še zmeraj in navkljub pogostnemu zatrjevanju o „Cer-
kvi ubogih“ osebno le malo cenimo in živimo uboštvo. Smo
buržujski.

— Imeti čim več, ni naš zadnji cilj. Če bi to postalo za nas
naše najvišje dobro, bi nam preprečilo, da bi videli dljé. Srca
bi okamnela, duše pa se zaprle. Ljudje se ne bi shajali več iz
prijateljstva, ampak zaradi koristi, ki pa bi jih hitro razdvo-
jile in osovražile.

3. Apostolat

Apostolat se vrši z dialogom, v katerem pokažemo, da zna-
mo verno razložiti svoje stališče, obenem pa poslušati druge z
razumevanjem in spoštovanjem. Tak dialog je potreben s
hierarhijo, z enakimi in z laiki.

Da bo apostolsko delo plodovito, moramo znati odkriti in
podpirati božjo zveličavno dejavnost v ljudeh.

Vsako apostolsko delo naj teži za tem, da se ostvari in
okrepe žive verske skupnosti, verska občestva, prežeta z
bratskim duhom, v katerih bo vsak našel svoje mesto v skla-
du s prejetimi darovi.

Pričevanja sester:

— Prečesto nahajamo pri apostolskem delu improvizacijo.

— Nekateri duhovniki sami ne delajo in ne pustijo, da bi
delali drugi. Morda ne umejo svoje vloge, morda ne verja-
mejo v kompetentnost drugih.

— Ponekod že začenja redovnica zasedati mesto, ki ji gre.
Deluje v ekipi in prevzema odgovornosti, ki so lastne posve-
čeni ženski.

— Zdi se, da je vključenje redovnice v farni koordinativ-
ni odbor potrebno.

— Če se duhovnik razbremeni raznih poslov, bo bolj
prost za njemu lastne posle. Ne gre za odstranjevanje ali
spodiranje duhovnika z njegovih postojank, ampak za med-
sebojno spopolnjevanje.

— Najbrž grešimo proti modrosti, kadar se pred laiki medsebojno omalovažujemo. Pogosti in boleči so primeri, ko jemljejo duhovniki sami ugled in veljavo lastnim duhovniškim sobratom.

P o v z e t e k

Težimo po vseh možnih sredstvih (študiju, dialogu, lojalni predanosti Cerkvi itd.) za osebno in občestveno zrelostjo.

Bodimo avtentični v naši odprtosti nasproti Bogu, nasproti ljudem in v rabi in prenovitvi stvari.

Živimo redovniško in duhovniško življenje v vsej globini.

Za apostolsko delo se pripravimo človeško in nadnaravno. Znajmo voditi, znajmo delati v skupinah!

Polne zaupanja vam kličemo: računajte z nami, znova začnimo z delom!

Naši problemi

V Ameriški domovini, številka 28/70 je C. Mejač pod naslovom „Da bi se ohranili“ priobčil članek, iz katerega povzemamo nekaj misli:

Nas bi moralo zanimati: napredek vseh slovenskih organizacij v Ameriki, razvoj slovenskih fara, slovenske šole, uspehi naših rojakov v Ameriki in drugod po svetu, slovenska kapela v Washingtonu, Slovenik v Rimu, Slomškova in Baragova zadeva, slovenske prireditve in slovenska romanja, slovensko časopisje in knjige o nas, kulturni vrtovi, pristave, naše radijske oddaje in nastopi na televiziji, koncerti slovenskih pesmi in kulturne prireditve...

Ni še dolgo, ko je slovenska fara v New Yorku praznovala svojo 50-letnico, fara Sv. Vida v Clevelandu pa je imela svoj 75-letni jubilej. Veseli moramo biti in ponosni, da so naši predniki imeli v mislih bodoče rodove...

Ali se moramo bodočnosti zares bati? Ali Slovenci v Ameriki kot skupnost ali manjšina bodočnosti nimamo? ... Amerika je velika, Slovencev malo. Naselbine se redčijo in postajajo vsak dan bolj podobne drugim in naš način življenja sličen načinu naših sosedov, ki so drugačnega porekla. Na ta način postajamo vedno večji. Tudi druge manjšine so šle skozi podobno katarzo. Nekateri so se ohranili, drugi izgubili. Ojačali so se, ker so ohranili svojo zavest, vero vase in ponos na svojo in svojih prednikov preteklost, s svojim delom pa pridobili vpliv, izgubili so se, ker so z jezikom izgubili zavest in se zatajili ...

Danes imamo v slovenskih farah slovenske maše. Računati moramo, da se bo nekoč zgodilo, ko večina potomcev sedanjih faranov slovenskih cerkvá in župnije ne bo razumelo ali vsaj dobro razumelo slovenskega jezika. Morale pa bi se te maše, in samo slovenske maše, v slovenščini ohraniti, povezane s slovenskim petjem kot del naše verske tradicije. Pridige pa naj bodo v jeziku, ki ga večina bolje razume. Slovenske šole v pravem pomenu besede utegnejo postati anahronizem. Naj pa potem učijo naše male prelepih slovenskih pesmi in slovenskih tradicij tu in izven Amerike. Prav tako naj skupno s slovenskimi organizacijami organizirajo obiske Slovenije, kar bo mnogim priložnost, da se priuče slovenskega jezika, vsaj v neki meri. Tudi časopisje v slovenščini utegne najti vedno manj in manj naročnikov. Angleški deli so bili zato marsikje dodani, še več jih bo. In vendar mora ostati namenjeno slovenskim Amerikancem, pisati o nas in poročati o nas, o stvareh, ki so nam skupne, o naših stvareh. Vloga časopisja bo iz dneva v dan bolj važna in prav od tega zavisi naša cela bodočnost.

Msgr. Baznik, nekdanji župnik pri fari Sv. Vida, je resno ali v šali vprašal clevelandskega škofa, če naj bo dovoljeno uporabljati harmoniko pri maši, ko Slovincem kitara ni ravno blizu, harmonika pa je nekako del slovenskega življenja. Harmonikarji bodo lahko lepo uspevali in našli zanimanje ter privlačnost, še bolj pa bodo lahko uspevale in našle zanimanje ter privlačnost lepe slovenske pesmi pri maši in na javnih koncertih. Radi jih bodo poslušali mnogi, celo oni, ki jim je slovenščina popolnoma tuja ...

Najzanesljivejše jamstvo za našo bodočnost pa bodo ostale naše organizacije. Slovenskih organizacij pri nas je razmeroma precej in številčno so močne. Ponovno je bilo dokazano, da se je marsikaj slovenskega ohranilo ravno v okviru teh organizacij. Več bi se lahko ohranilo, težko pa bi brez njih bili naši mlajši rodovi slovenski, novo slovenski ali ameriško slovenski. Na nas je torej, da vse te organizacije podpremo, se jim pridružimo, če njih člani še nismo, v njih damo čim večji poudarek ameriškemu slovenstvu in, kar bo najbolj važno, v njih vzgojimo našo mladež, da bo tudi ona znala, morda še bolj kot mi, ohranjati in gojiti slovenskega duha in da bo uspela, da bodo vse te organizacije

ostale v bistvu slovenske. Preko organizacij bomo tudi morali navaditi znanstvene rodove, da bodo hoteli in znali gojiti vezi s Slovenci v matični domovini in pospeševati obiske predvsem tja.

Tistim izmed nas, ki smo se od svojih staršev naučili slovenščine, nam je slovenski jezik dragocenost. Mnogi se trudimo, da bi ga posredovali svojim otrokom. Mnogim bo to uspelo, mnogim pa ne. Še manj bo uspelo našim otrokom vsaj v takšni meri, da bodo njih otroci večji slovenščine prav tako kot angleščine in da bi slovenščino brez težav in z lahkoto ter samozavestjo lahko uporabljali. Tudi našim rojakom, ki otrok nimajo, bi morala biti ta misel razumljiva in sprejemljiva, ker je neizogibna. Vsekako je mogoče posredovati mlademu rodu zavest in ponos, ljubezen in navezanost na naše najlepše tradicije, na našo pesem, kar bodo tudi naši otroci brez posebnih težav izročali dalje. Inačica vse ali nič bi nas že v tem rodu, tako na žalost izgleda, pa čeprav se mnogi borimo proti temu, pripeljala k svojemu nujnemu koncu.

Brez dvoma nam je vsem mar naših tradicij in ravno tako za trdno hočemo, da bo slovenstvo živelo. Z gornjimi mislimi bi rad povabil vse, da bi razmišljali, posamič ali skupno, kakšna naj bo oblika, ki bo omogočila, da bo slovenstvo preživelo udarec, ki ga v vsaki družini predstavlja prelomnica, ko slovenščina preide v angleščino. Odgovora na to vprašanje sam ne poznam. Prepričan pa sem, da bi ga z dobro voljo in po skupnem razmišljanju mogli najti. Najti ga tudi moramo, predno bo prepozno. Treba nam je poiskati primerno obliko. Jasno mi je tudi, da bomo z gledanjem na preteklost, ki se bodočnosti boji in sedanost odklanja, ostali izseljenci na eni strani, ali na drugi strani begunci odnosno politična emigracija, če je komu poslednji izraz ljubši in mu pomeni več. Za ene ali druge je bodočnost kaj malo obetajoča, še več, končala se bo s smrtjo vsakega posameznika, kot celota pa bi ostali pozabljeni za vedno, ko na drugi strani lahko za vedno slovenske maše (tudi če bi pridige bile angleške), slovensko petje, širimo knjige o Sloveniji, slovenskih zavodih in naših uspehih po svetu, pripravljamo koncerte slovenskih pesmi itd.

Slovenska Švica

Tako bi lahko poimenovali našo narodno skupnost, ki se polagoma izoblikuje pod vodstvom slovenskega izseljenskega duhovnika kap. p. Fidelisa Kranerja s sodelovanjem Slovenskega župnijskega sveta s sedežem v Zürichu s področjem dela za celotno to deželo za naše rojake tu.

Iz začetnega stanja do pred dobrim letom, ko je vse zadevno delo slonelo na našem Pripravljalnem odboru treh članov-laikov v sestavi Hrvatske katoliške misije, ki si je zadal nalogo na verskem, kulturnem in družabnem področju skrbeti za naše ljudi, dokler ne dobimo svojega lastnega slovenskega duhovnika, je prešlo lani na jesen do novega obdobja dela. V kratki dobi niti enega leta potem je našemu patru uspelo z izredno zavzetostjo in požrtvovalnostjo postaviti najprej versko življenje na solidne organizacijske temelje. Vpeljal je redne sobotne oz. nedeljske mesečne maše najprej v Zürichu in takoj nato še v raznih večjih mestih nemškega dela Švice, kjer so večje slovenske skupine. Na ta način je za sedaj vsaj delno zadoščeno predvsem verski potrebi našega človeka, namreč da ima vsaj enkrat na mesec možnost sodelovati v svojem materinskem jeziku pri bogoslužju in priti v stik z domačim duhovnikom in rojaki. Kaj to pomeni zlasti za vernega človeka, lahko ve samo tisti, ki je živel kdaj v popolnoma tujejezičnem okolju in ni obvladal tujega jezika ter bil v vsem od tujega okolja odvisen.

Poudariti je treba, da žive tu za krajša ali daljša obdobja naši rojaki mlajšega rodu, ki niso prišli semkaj z namenom, da tu stalno ostanejo, oz. da se izselijo za stalno iz domovine, ampak le za neko omejeno, čeprav morda dejansko več let trajajočo dobo ali celo za nedoločen čas in se potem nekoč vrnejo domov, ko si prihranijo nekoliko denarja. Koliko njih se bo res še kdaj za stalno vrnilo v domovino, oz. pustilo tu delo in si ga zopet poiskalo doma, kjer so za kaj takega vedno slabši izgledi, je vprašanje zase. Vsekakor je silne važnosti, da se tem rojakom pokaže, da v tujini niso osamljeni in popolnoma prepuščeni samim sebi in da vsakdo, če le hoče, lahko dobi stik s sorojaki, česar do pred tem sploh ni bilo možno, ker se prav nihče ni zanje pobrigal v nobenem pogledu, pač z edino izjemo, da so bili enkrat na leto ob obletnici formiranja novega sistema v domovini povabljeni na veseljačenje s popivanjem do rane zore po režimovskem Klubu Jugoslovenov. V vsem ostalem jim je bila domovinska država prava mačeha, ki ji je bilo važno samo to, koliko deviz bo priteklo od dela njihovih rok v državno blagajno z njihovimi pošilkami domov.

Zamisel dela nove farne skupnosti za bližnjo bodočnost je poleg čim popolnejšega sodelovanja pri bogoslužju po novih načelih tudi delo med

rojaki na kulturnem in družabnem področju. Poleg raznih predavanj iz slovenske in švicarske zgodovine in kulture so v načrtu tudi razna romanja in izleti.

S predavanji o Švici naj bi naš človek tu dobil vsaj kratek pregled o zgodovini Švice. Saj se često sliši, da je ta dežela od Boga posebno blagoslovljena v marsikaterem pogledu. To vsekakor drži, kajti treba je na drugi strani dodati, da je na splošno vzeto Švica verna dežela tudi po zunanjem videzu in ne samo v privatnem, družinskem okolju. Njene osnove segajo v l. 1291, ko je bil položen temelj državne samostojnosti. Tedaj so se osnovni trije kantoni ločili od takratnega področja Habsburžanov in formirali svojo državo, ki se je imenovala Eidgenossenschaft — Skupnost po prisegi, ker so si predstavniki tistih treh kantonov p r i s e g l i medsebojno pomoč. Tako se Švica še danes uradno imenuje, ne pa morda z imenom Švica, ki je ime enega prvih treh kantonov-ustanoviteljev. Še sedanja ustava, ki v osnovnih potezah temelji iz prisege l. 1291, se začinja z besedilom: V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. — In na vrhu kupole zveznega parlamenta v glavnem mestu Bern je velik križ.

To srečo, blagostanje in urejenost ji niso darovali prijatelji ali sosede, ampak si jo je zgradilo ljudstvo samo, ko je predvsem pametno in za vedno uspešno rešilo važno vprašanje svojega razn narodnega sožitja nemškega, francoskega, italijanskega in retoromanskega jezikovnega področja, iz katerih Švica sestoji. Ta problem je bil rešen na načelu popolne in dejanske, ne samo na papirju zapisane enakopravnosti. Ko si je s tem sama dala možnost preprečitve vseh s tem problemom zvezanih notranjih trenj med različno govorečimi skupinami, ji je potem bilo vedno lahko načrtno in pametno določati naloge in vlogo v vsakem obdobju zgodovine. Da je vedno skušala držati korak z razvojem okoli sebe, se vidi tudi iz dejstva, da se je l. 1848 preoblikovala v zvezno državo, kakor je še danes, ko je vsak od 22 kantonov v marsikaterem pogledu res kar država zase v dobesednem pomenu besede in so odstopili Zvezi le določeno kompetenco, kolikor je to pač v skupnem interesu. A ker je ustava iz l. 1848, ki je bila l. 1874 izpopolnjena, danes v nekaterih določbah že zastarela, kot npr., da so jezuiti še vedno prepovedani in da ni dovoljeno ustanavljati novih samostanov ter da ženske nimajo volivne pravice, so sedaj v teku priprave za spremembo tudi na tem področju.

Švica je s pametnim izoblikovanjem svoje državnosti postala dežela, kjer je siguren človek in denar. Seveda ima pa po drugi strani tudi ugodno zemljepisno lego prav v osrčju Evrope in ji je mednarodno priznana in sprejeta večna nevtralnost. Svoboda v varnosti — varnost v svobodi. To je tisto, čemur se človek res upravičeno čudi v tej svojevrstni deželi, ki jo nekateri nazivajo tudi Disneyland, deželi, v kateri nad

belimi, snežnimi orjaki kraljuje razum, svoboda in lepota, slednja pač v pametnem obsegu. Seveda pa ona živi povezana z vsem ostalim današnjim svetom in njegovimi problemi in tako segajo seveda odmevi sedanje viharne dobe človeške zgodovine tudi na njeno področje. Tisoč faktorjev je oblikovalo njen svojstveni način mišljenja in zadržanja. Dežela, obdana z vrhovi do sinjih višav, z vseh strani bolj ali manj zaprta kot nekak bazen sredi Evrope, je vedno bila in je ostala do danes vsemu svetu najbolj odprta dežela. A vendar se o tujcih malokje vodi toliko računa kot tu, a to ne na zoprni način in vsiljivo. Tujec sploh ne čuti tega kot omejevanje svobode, ampak kot skrb za njegovo dobro počutje za čas bivanja tu. Švicar tujca ne moti, ga ne podcenjuje, samo ostro opazuje razliko med seboj in tujcem in to mu često povečuje lastno samozavest. V tej zvezi je kar treba priznati, da slovenski človek tu že pridobiva splošno priznanje in upoštevanje in to po splošnem mnenju še predvsem zaradi dejstva, ker je naš slovenski značaj silno soroden švicarskemu: miren, nevsiljiv, nekričav, delaven, zanesljiv, s smislom za čistočo in red. Do nedavna so Švicarji vse nas iz Jugoslavije tlačili pod enoten pojem — Jugoslovan, sedaj se pa že temeljito opaža razlikovanje med Slovenci in našimi južnjaki z zelo veliko prednostjo za naš živelj.

Sploh je opaziti, da je slovanski element na splošno Švicarjem simpatičen in ko prisluhnejo naši govorici, ugotavljajo, kako blagozvočna je. Tako je ugotovil neki tukajšnji časnikar te dni, da se je nabralo na nekem razglednem stolpu v bližini Züricha neko sončno nedeljo popoldne poleg domačinov tudi precejšnje število tujcev iz vzhodne Evrope, zlasti slovanskega porekla oz. jezika, ki ga on sicer ni razumel, a vsekakor le nekako dojel in na koncu ugotavlja: tuji jeziki, predvsem slovanski, so močno konkurirali zürišskemu dialektu. Kar ga je posebno dojmilo pri tem, pa je bilo spoznanje, da imajo gostje z vzhoda lepši, bolj zveneči jezik oz. govorico kot tukajšnji domačini.

Približno tri četrtine Švicarjev uporablja nemščino kot pogovorni jezik, a to v zelo svojstvenih dialektih, ki so toliko podobni knjižni nemščini, kot npr. staroslovenščina sedanji slovenščini. In tudi tukajšnji dialekti so si med seboj tako različni, da npr. Švicar iz alpskih dolin ne razume tega s zürškega področja ali iz okolice Berna. Sicer se pa Švicarji, ki se poslužujejo nemščine, ne čutijo za Nemce in so zelo užaljeni, če jim to kdo reče in tudi pravijo, da je njihova materinščina švicarsščina in da je nemščina njim — tuji jezik, ki se ga oni samo knjižno poslužujejo. Švicarju — nemško, francosko, italijansko ali retoromansko govorečemu — je Švica, njen ugled, njena varnost, neodvisnost in nevtralnost največja svetinja. Po obnašanju je Švicar zelo vljuden, za naše pojme včasih že kar nekako osladen.

Ta dežela ima tudi eno najboljše informiranih policij na svetu.

Švicarji že dolgo niso bili zapleteni v nobeno vojno in že od Napoleona dalje sploh ne vedo, kaj se pravi na lastni koži to občutiti, vendar so se morali vedno boriti z obveščevalnimi službami celega sveta. Švicar je zelo oprezen in buden, kadar gre za notranjo ali zunanjo varnost njegove države. Je nešteto primerov, ko je preprosti švicarski človek s svojo na videz neopazno budnostjo odkril — zlasti med zadnjo vojno nevarne tuje diverzante. Klasičen je v tem primer nekega železniškega spremovnika, ki je v vlaku med zadnjo vojno vljudno pregledoval potnikom vozovnice, a istočasno tudi neopazno motril potnike in njihovo prtljago. V nekem vagonu je odkril 12 ljudi, ki so sicer bili raztreseni po kupejih in izgledali po vsem videzu kot navadni potniki. Padlo pa mu je v oči, da ima ena skupina potnikov povsem enake potne torbice oz. kovčke. To mu je postalo sumljivo. Na naslednji postaji je na to opozoril policijo. In res: bili so nemški diverzanti, ki so imeli nalogo ob potrebi dvigniti v zrak neki važni viadukt v Alpah.

Podoben je drugi primer: neki ubežnik iz Vzhodne Evrope je bil poklican na policijo, da bi pojasnil, kako je ušel čez mejo, preden dobi politični azil. Organa je zanimalo tudi, kdo so bili njegovi zasliševalci v domovini, kjer je on bil pred pobegom dolgo zaprt in velikokrat po tajni policiji zaslišan in na razne načine mučen. Ta mu je pojasnil, da tega ne ve, ker imajo vsi taki zasliševalci izmišljena imena. A vendar je organ vztrajal na tem, da morda le ve za kakšno ime od teh biričev. Da bi mu nekaj pomogel, je organ stopil k neki železni kartotečni omari in potegnil celo vrsto imen, ki so bila znana v njegovi domovini, da so člani tajne policije.

Človek, ki dolgo časa živi v tej deželi in jo z zanimanjem opazuje, se lahko marsičemu čudi — npr. njihovi državnostvornosti. Edinstvo državnopravne zavesti naravnost zaprepašča. Vsi so eno — a vsi so različni: čeprav takorekoč večnarodni — vsaj po jeziku — imajo živo zavest, da pripadajo eni državi. Država sestoji sicer iz okrog 25 kantonov, ki vsi skupaj tvorijo zvezno državo — Švicarsko konfederacijo. Trije kantoni so namreč razdeljeni še v po dva nekaka podkantona. A vsak kanton je v osnovi res v določenem pogledu popolnoma samostojna država, ki se za tako tudi ima. Vsak kanton ima namreč svojo policijo — državne policije sploh ne poznajo, svoje šolstvo, ki se često v bistvenih pogledih razlikuje od šolskega sistema sosednega kantona, svojo kantonalno ustavo, sodstvo in administracijo. Seveda je vojska zveznega značaja, prav tako zunanja politika in še nekatera druga področja pristojnosti, ki so jih kantoni prenesli prostovoljno v zvezno kompetenco. Državna, t. j. zveznega značaja, je npr. samo Tehnična univerza v Zürichu, vseh 6 drugih so kantonalne, tako seveda tudi Katoliška univerza v Friburgu, ki jo pa poleg kantona samega podpirajo v finančnem pogledu vsi katoličani cele Švice z vsakoletnimi nabirkami po cerkvah.

Enakopravnost vseh štirih jezikov se dosledno spoštuje — dejanski peti jezik pa je še — angleščina, kar je razumljivo v zvezi s tujskim prometom in sedežem — predvsem v Ženevi — raznih mednarodnih ustanov. Tako je popolnoma medsebojna nezavisnost v edinstvu in svoboda v različnosti.

V verskem pogledu vlada danes dejanska in pravna popolna enakopravnost vseh ver. Katoliška Cerkev je šele v sedanjem desetletju v protestantovskih kantonih postala javnopravna ustanova, dočim je od reformacije v 16. stoletju dalje bila v teh kantonih zatirana, oz. onemogočena in tolerirana le kot privatno društvo. Dandanes o tem ni več govora. V svoji osnovi je švicarski narod religiozen, čeprav se seveda sedaj že vidi začetek borbe z ateizmom, ki hoče tudi tu prodirati, ki ga pa na splošno Švicar po ogromni večini odklanja kot od zunaj vsiljeno zlo.

Ima pa Švicar še eno posebno potezo, da je zelo udarjen na denar, morda včasih že kar preveč. Na drugi strani so seveda to tudi pozitivne poteze značaja tega ljudstva, in je torej ta poteza prej pozitivnega kot pa negativnega značaja — posebno za gospodarstvo te dežele. Njegov frank mu je zelo pri srcu in ga dvakrat obrne, predno ga da iz rok.

Ena značilnost je, da mora vsaka družina imeti v banki hranilno knjižico in so ljudje v splošnem res varčni in previdni v uporabljanju denarja. Tudi to je eden izmed temeljev, da je frank ena najbolj uglednih in stabilnih valut na celem svetu.

Naslednja anekdota dobro ilustrira psiho tega ljudstva:

Ko je Švicar videl, kakšno zemljo mu je Bog poklonil in dodelil, se je globoko raznežil in iz dna srca zahvalil za to. Tedaj se mu prikaže sam dobri Bog in ga vpraša:

„No, ali si zadovoljen s svojo deželo?“

„Izredno, Gospod Bog! To je najlepša dežela na svetu.“

„A kaj bi sedaj še želel?“

„Poglej, dobri Bog, to divno travo! Ali ni škoda, da je nihče ne popase? Ustvari mi kravo in bo veliko, veliko mleka.“

In Bog mu je ustvaril kravo. Kmalu so oživele doline in pobočja. Neizmerne črede krav so pestrile zelene pašnike. In Švicar je bil presenečen. Pa se mu je zopet prikazal Bog.

„Ali si zadovoljen?“

„Sem, dragi Bog, srečen sem. Divno mi je.“

„Kakšno je mleko?“ poizveduje Bog.

„Izredno.“

„Ali bi ga lahko pokusil?“ pristavi Bog.

„Seveda, seveda, zelo rad Ti z njim postrežem,“ de Švicar.

„V resnici je čudovito! A kaj bi sedaj še želel?“

„Frank za to čašo mleka, ki si ga popil.“

Celo švicarski denar navaja na religiozno miselnost te dežele. Kovanec za pet frankov (vrednost nekaj več kot en dolar) nosi na robu napis: Deus providebit — Bog bo skrbel. To pomeni: Imej zaupanje, kajti tisti, ki ti je omogočil, da si spraviš skupaj pet frankov, ti bo dal možnost, da boš zaslužil še nadaljnje. Na bankovcu za 10 frankov je glava znanega pesnika, ki pa je rad pil. Pouk torej: Če zapiješ vsakih 10 frankov, ne boš nikdar toliko imel, da bi mogel dostojno izhajati. Na bankovcu za 100 frankov je sv. Martin, ki reže svoj plašč in ga polovico podarja golemu siromaku. To pomeni, da ako imaš sto frankov, si dolžan od tega dati nekaj siromaku. Bankovec za petsto frankov ima vpodobljen studenec življenja. Vidimo stare ženice, ki stopajo vanj in na drugi strani izstopajo iz njega kot prerojena, mlada dekleta, kar naj pomeni: Denar ti ne sme ubiti duše. Če ga imaš, si lahko z njim zaslužiš večno življenje, ki je simbolizirano z večno mladostjo. Na denarju za tisoč frankov je prikazana smrt s koso. Želi reči: Kolikorkoli imaš denarja, smrt ti ga bo vsega pobrala in vse boš moral zapustiti.

V Švici se more že ob opazovanju denarja razmišljati o verskih resnicah in idejah. Naj bo v tej zvezi dodano še, da vsako soboto ob sedmih zvečer zvonijo četrt ure po vseh cerkvah — katoliških in reformiranih oz. protestantovskih — po celi Švici in v vsch radijskih postajah kot delopust oz. pozdrav Gospodovemu dnevu. Medsebojna verska toleranca je res vzorna in ne manjka primerov, ko se katoliško bogoslužje oz. maša vrši ob nedeljah v reformirani cerkvi in obratno, če namreč iz kakršnegakoli vzroka ena ali druga verska skupnost nima na razpolago svojega božjega hrama. Seveda je razvoj v to smer prinesla šele zadnja doba, dočim je bilo pred sto leti to bistveno drugačno nastrojenje. Vsako soboto popoldne oz. proti večeru je splošno čiščenje oz. pometanje okoli hiš — ne samo kmečkih, ampak tudi drugih. Sploh je Švica resnično na splošno zelo čista. Saj je ona eno samo veliko letovišče pozimi in poleti in da bi bil ta evropski in svetovni pension vedno tip-top in da bi cene lahko ostale visoke, se vlada, ki pa je bolj uprava kot vlada, in z njo vred vse švicarsko ljudstvo neprestano trudi, da je izgled dežele vedno čist, urejen, a dežela sama tudi finančno urejena in močna.

Sefa ali prezidenta države tu sploh ne poznajo in v nobenem javnem prostoru, uradu ali šoli ni nikdar izobešena slika kake osebnosti. Zvezni svet, ki vrši posle vlade, je sestavljen, oz. po parlamentu izvoljen svet sedmih članov parlamenta, od katerih je eden vsako leto predsednik tega sveta in s tem mu pripadajo funkcije najvišjega zastopnika države za eno leto, naslednje leto pa drugemu iz sveta. Pod pojem „suveren“ spada celotno ljudstvo, kar dejansko tudi v resnici je, kajti na referendumih vsak državljani, ki ima pravico glasovanja, odloča neposredno z glasovanjem o najbolj važnih zadevah. Je pa zanimivost te dežele v osrčju tako visoko civilizirane Evrope, da načelno ženske še

nimajo volivne pravice in da se za njo tudi nič kaj dosti ne potegujejo, čeprav dozoreva čas, da je bodo tudi one deležne.

Da se je za to rajsko lepo deželico udomačil izraz Disneyland v Evropi, je torej upravičeno.

Ko se človek po večletnem življenju v tej deželi in v najožjem stiku z njenimi prebivalci in razmerami uživilja v psiho Švicarja in pogoje njegovega življenja in vse to in drugo primerja z našo ljubo Slovenijo, prihaja do spoznanja, da so tudi v naši domovini v osnovnem pogledu — to je v naravi dežele in našem človeku — dani vsi pogoji, da bi se lahko zelo približali Švicarjem; seveda če bi tako kot Švicarji sami odločali o načinu svojega življenja.

Slovenska Švica oz. Slovenija, ki se poraja v Švici, bo lahko marsikaj presadila na svojo domačo zemljo, kadar bo ta razrahljana za tako setev.

Karel Vojska

Triletni izpiti — preureditev

(Sobrate bo zanimala nova preureditev triletnih izpitov doma.)

Doslej veljavne določbe in navodila za triletno („kaplanske“) izpite (kan. 150, ZLS 15-26) se v duhu koncilskih priporočil (D 19) in predlogov nadškofijskega pastoralnega sveta, kakor tudi želja posameznih duhovnikov, prilagode kot poskusni način (ad experimentum) za tri leta takole:

1. Dosedanja delitev v tri skupine (biblična, dogmatična in praktična) se ohrani, vendar bo odslej vsako leto na vrsti za vse tri letnike kandidatov le ena skupina.

2. Namesto kratkega spraševanja („izpita“) bo ponovitev najbolj pomembnih in aktualnih oddelkov vsake stroke tiste skupine pod vodstvom (pro)sinodalnih eksaminatorjev (predavateljev na teološki fakulteti) z aktivnim sodelovanjem kandidatov z razgovori, vprašanjem in odpiranjem živih problemov iz pastoralnega življenja samega. V ta namen bo vsako leto oskrbljeno kandidatom tridnevno skupno bivanje v času

semestralnih počitnic na fakulteti. Vmes bo tudi dovolj pri-
ložnosti za medsebojne razgovore, razvedrilo, seznanitev z
novimi revijami in knjigami, zlasti pa za duhovno koncen-
tracijo in somaševanje.

3. Tridnevno skupno delo bo enakovredno že doslej obi-
čajnemu teološkemu tečaju, zato bodo udeleženci tako pril-
agojenih triletnih izpitov za ta leta oproščeni teološkega tečaja
(ki je navadno v velikonočnem tednu), ne pa pastoralnega
tečaja v velikih počitnicah. Ti dnevi skupnega bivanja se ne
štejejo za dopust, pač pa bodo udeleženci oproščeni za tisti
teden vsakega dušnopastirskega dela, namestnika kaplanom
oskrbi župnik, morebitnim župnijskim upraviteljem pa po
dogovoru sosedni dušni pastir ali dekan, v posebnih primerih
pa tudi ordinariat. Stroške prevzame ordinariat polovico, po-
lovico pa udeleženec, lahko pa tudi cerkev, kateri je kandidat
prideljen.

4. Priprava na izpite naj bo v tem, da kandidati vsaj od ja-
nuarja dalje ponavljajo snov vseh strok iz skupine, ki je na
vrsti tisto leto, po razpoložljivih skriptih in zapiskih, zlasti pa
razmišljajo o vprašanjih, ki so se jim iz stroke odprla v do-
sedanjem praktičnem delu. V kolikor želijo, da se s posebno
pozornostjo obravnava kakšen del snovi, naj obenem s pri-
javo udeležbe sporoče tudi svoje predloge; na predloge se
bodo eksaminatorji posebej ozirali, kakor bodo tudi sami ob
napovedi izpitnega termina vsako leto nakazali snov, ki se
bo prvenstveno ponovila oziroma obravnavala.

V skladu s tem načrtom se za leto 1970 določa naslednje:

1. Na vrsti bo tretja skupina, to je moralka, cerkveno pra-
vo, liturgika in pastoralka za vse tri letnike, v glavnem du-
hovnike, ki so bili ordinirani v letih 1968, 1967, 1966, pa tudi
starejše, če te skupine še nimajo. Ta skupina je najprej na
vrsti zato, da bi starejši mogli takoj s pripravo na župniški
izpit; (drugo leto bo iz istega razloga na vrsti dogmatična sku-
pina za tri letnike, nazadnje še biblična 1972).

2. Kandidati naj se prijavijo ordinariatu najkasneje do 31. januarja in obenem sporoče svoje morebitne želje in predloge za prvenstveni predmet razgovora in ponavljanja iz vsake stroke; eksaminatorij pa sporočajo kandidatom naslednje prvenstvene snovi:

- iz moralke: Humanae vitae in pastoralna instrukcija jugoslovanskih škofov;
- iz cerkvenega prava: zakonsko pravo, cerkvene službe, cerkvena imovina;
- iz liturgike: liturgično-pastoralne naloge ob novem maševanju;
- iz pastoralke: pastorecija turistov, romarjev, sezoncev, odseljencev in priseljencev.

Vsi mladi duhovniki, ki nimajo še izpita po kan. 130 oziroma po ZLS 15-26, naj se temu razpisu radi odzovejo in tako v skupnem delu obnovijo in prilagode sodobnim potrebam svoje na fakulteti pridobljeno znanje iz neposredno praktičnih teoloških disciplin, moralke, prava, liturgike in pastoralke. S tem bodo spolnili tudi koncilsko priporočilo v odloku o duhovniški službi (D 19), ki ga ponovno priporočamo v branje.

Pogoj za priustitev k izpitu je absolutorij teološke fakultete, kar naj se v prijavi izrecno omeni.

Okrožnica nadškofijskega ordinariata 1/70

Intervju z nadškofom Pogačnikom

V velikonočni številki „Družine“ je bil intervju z metropolitom Pogačnikom, kjer omenja tudi izseljence:

„Veliko vernikov odhaja delat v tujino, posebno mladih in podjetnih. Pri naših božjih službah bi se jih morali večkrat spominjati. Prepričan sem, da duhovniki rojakom na tujem pišejo (če zvedo za njih naslov) in da se ti tudi v tujini spominjajo svoje župnije. V Nemčiji in po drugih deželah, kjer so zaposleni naši rojaki, delujejo tudi slovenski duhovniki.

pooblaščeni od Sv. sedeža za dušno pastirstvo med njimi. Kot izseljenski duhovniki jih zbirajo k domači božji službi, jim dele zakramente in tudi veliko socialno pomagajo. Zaradi velike razkropljenosti rojakov jim tak duhovnik seveda ne more biti vedno v bližini.

Rojaki naj se potrudijo, da se udeleže slovenskih božjih služb, kadar so napovedane v bližini njihovega bivališča. Drugače naj se udeleže katoliške božje službe v bližnji cerkvi, čeprav jim je spočetka tuja. Naši izseljenski duhovniki so neprestano na poti in preobloženi z dušnopastirskim delom. Nujno potrebujejo pomoč dobrih laikov. Duhovnikom je tudi naročeno, naj skrbijo za rojake le v dušnopastirskem oziru in si prizadevajo za to, da bi rojaki v tujini ostali dobri in verni ljudje. V tem pogledu ni slišati zoper slovenske duhovnike nobenih pritožb. Povsod pa duhovniki tožijo, da jih je premalo. Prejšnja desetletja so nekatri prišli v Zahodno Evropo iz Argentine. Zdaj tega priliva ni več. Upajo, da bo kak duhovnik iz domovine prišel delovat med izseljence. Žal nas je celo doma premalo. Enega smo pa vendarle mogli poslati. Zelo me boli, da ne moremo več storiti zanje. Morda bo mogel oditi mednje kdo izmed redovnikov. Veliko dobro delo bi to bilo.“

Kje in koliko?

Za Avstrijo nimamo točne statistike. Po vojni je namreč ostalo večje število Slovencev v Avstriji ter se z državljanstvom integriralo v domače prebivalstvo, da bi težko priznali, odkod je njihov rod. Novih pa štejemo stalno okoli 15 tisoč. Dasi stalno prihajajo novi delavci, vendar drugi odhajajo v Nemčijo ali preko morja. Tako je do prve polovice lanskega leta število odhodnikov preko morja znašalo 3683. Za leto 1969 je bila država pripravljena sprejeti 71.246 oseb. Prišlo jih je v prvi polovici leta le 49.457, od teh iz Jugoslavije 36.200. Zaradi bližine meje mnogi odhajajo zlasti za praznike domov ter se vračajo spet nazaj kot pravi „Gastarbeiter“. Zanje skrbi 5 duhovnikov, od katerih pa moreta dva le delno skrbeti zanje, ker sta drugod zaposlena.

Francija: Kot drugod, moramo tudi v Franciji ločiti med starejšo in mlajšo emigracijo. Kot prvo lahko štejemo emigracijo med obema vojnama, dasi moremo zaznamovati nekaj emigrantov tudi še pred prvo vojno. Navadno slišimo, da je število teh med 20 in 25 tisoč. Kaj bolj točnega ne moremo zvedeti, saj so mnogi prevzeli francosko državljanstvo, mnogi so po vojni odšli domov, mnogi so se izselili.

Leto 1964 lahko imenujemo kot leto za začetek nove emigracije, ki je 1. januarja 1969 znašala 51.832 Jugoslovanov, kar pomeni, da jih je bilo dvakrat toliko kot 1964. V začetku je bilo visoko število onih, ki so prešli mejo ilegalno, kar pa od 1. 1967 dalje pada. Tako je bilo število onih, ki so prišli z delovno pogodbo 1966 le 12 %, 1967 26 % in 1968 34 %. Septembra 1968 pa je država postrojila mere za prihod, tako da ni nihče brez pogodbe mogel ostati v deželi ter danes ne predstavlja nikakih problemov.

Tako je med 9671 imigranti 1967 bilo 353 Slovencev in med 7953 l. 1968 388 Slovencev iz Slovenije. Tudi število sezonskih delavcev je hitro rastlo: 1966 le 66, 1967 že 308 in 1968 1319. V glavnem so bili študentje, ki so prišli na jesensko delo. Med njimi je bilo visoko število Slovencev.

Za zaposlitev mora danes imeti vsak delovno pogodbo, potrebno dovoljenje prefektуре, seveda potrdilo delodajalca in podvreči se mora zdravniški preiskavi.

Težave za nje so, da jih je manjše število kot drugih narodnosti, da so zgodovinsko in politično Jugoslovani razbiti, da bi mogli organizirati kulturna društva ali klube ter se tako čutiti domače v Franciji.

Za Slovence skrbi 5 duhovnikov.

KRONIKA

Washington

Blagoslov slovenske kapele v baziliki Brezmadežne bo v začetku septembra 1971. Tako bo dovolj časa tudi za priprave na veliko narodno romanje z vsega sveta.

Napisi v kapeli bodo slovenski in angleški. Na levi strani bo: SVETA VERA BODI NAM LUČ, MATERNI JEZIK BODI VAM KLJUČ DO ZVELIČAVNE NARODNE OMIKE. — Na desni strani: THIS IS ALL I DESIRE, TO BE WHERE GOD WANTS ME TO BE (Friderick Baraga 1833). — Nad oltarjem: MARIJA POMAGAJ Z BREZIJ — PROSI ZA NAS. SLOVENIA (nad podobo) — Na stropu: THE MERCIFUL EYES OF OUR MOTHER OF BREZJE WILL LOOK UPON YOU AND YOU WILL BE CONSOLED (Ivan Cankar). — Na zadnji steni: THIS CHAPEL, DEDICATED TO OUR LADY OF BREZJE — THE NATIONAL MADONNA OF SLOVENIA — WAS BUILT AT THE INITIATIVE OF AMERICAN MEN AND WOMEN OF SLOVENIAN DESCENT AS A MEMORIAL TO THE TWELFE CENTURIES OF CHRISTIANITY IN SLOVENIA AND IN HONOR OF ALL THOSE WHO, TROUGH THESE CENTURIES HAVE PRESERVED, STRENGHTENED AND BROUGHT TO THESE AMERICAN SHORES THE ANCIENT CHRISTIAN HERITAGE OF THE SLOVENES, PARTICULARLY THE GREAT SLOVENIAN BISHOP AND SERVANT OF GOD ANTON MARTIN SLOMŠEK (1800—1862) AND HIS SLOVENIAN CONTEMPORARY FREDERICK BARAGA, THE APOSTLE OF THE GREAT LAKE INDIANS, THE FIRST BISHOP OF MARQUETTE AND A CO-FOUNDER OF THE CATHOLIC CHURCH IN THE UNITED STATES (1797—1868).

Trst

Letošnji tečaj zamejskih in izseljenskih duhovnikov bo letos v „Le Beatitudini“ — domu duhovnih vaj v Trstu. Dom leži ob cesti iz Trsta proti Opčinam. Čas: 18. do 21. avgusta.

Königstein

Letos bo 20. kongres „Cerkve v stiski“ v kraju Königstein pri Frankfurtu ob Meni v Nemčiji v dneh 29. julija do 2. avgusta.

St. Avold

Kraj je v vzhodni Franciji blizu Metza. Od 6. do 9. aprila so se tam sestali zapadnoevropski izseljenski duhovniki. Bilo jih je 24. Poleg že utrjenega programa iz pastoralnega življenja in poročil je bilo na programu predavanje p. Jožeta Plevnika SJ iz Kanade, ki sedaj študira v Würzburgu v Nemčiji. Govoril je o „paruziji“. G. St. Kavalarij je pa obravnaval o liturgiji krsta in poroke.

Rim — Würzburg

V Rimu je branil svojo disertacijo iz zgodovine vzhodnega bogoslovja p. Roman Žužek D. J., v Würzburgu pa prof. L. Ambrožič o „Božjem kraljestvu pri sv. Janezu“.

Za monsinjorja je bil imenovan dr. F. Šegula, tajnik Propagande Fide.

Novo mašo za Slovence je imel g. Lojze Krotec SDB v Rimu v nedeljo, 26. aprila. Bila je v vzhodnem obredu, pel je ukrajinski zbor, ki je potem podal več narodnih plesov in pesmi v dvorani pod cerkvijo.

Vsem prisrčno čestitamo!

Avstralija

Imamo novo slovensko cerkev sv. Rafaela v kraju Merryland (ali Veselovem kakor je kraj krstil p. Bernard). Ljudje so zelo zadovoljni. Blagoslovljena je bila na starega leta dan in na novega je bila prvič maša v njej. Neka žena mi je na dan odprtja rekla, da je opazovala ljudi in videla, da so bili kar sproščeni, ker so vedeli, da so pod svojo streho. Vsekakor pomeni privlačnost za naše ljudi. Opazil sem, da hodijo sem k spovedi od časa do časa rojaki, ki so bili leta in leta proč od naše verske in narodne skupnosti. Misel, da je slovenska

cerkev tu, jih premaga, da zopet prejmejo zakramente. Dobro je tudi to, da je vsako nedeljo tu sv. maša, da ni ugibanja: „Katera nedelja je danes, kje je danes slovenska služba božja“. Veliko je vredno tudi to, da lahko krasimo oltar in cerkev po svojem okusu. Tudi orgle smo kupili (elektronske) za 1900 dolarjev. Je vredno, ker pri naših službah božjih morajo biti dobre orgle, da je petje mogočno. Po avstralskih cerkvah smo se pri naših mašah mučili z napol pokvarjenimi harmoniji. Naj bo cerkev ali kapela še tako skromna, glavno je, da je naša. Saj znamo iz skromnega napraviti prikupno in okusno.

Toliko nam pove dopisnik iz Avstralije. Cerkev vodi pater Valerijan Jenko OFM in služi slovenski skupnosti v kraju in okolici. Pri prvi maši je bilo toliko Slovencev, da niso vsi mogli v cerkev. — Avstralskim Slovencem čestitamo in jim želimo, da bi cerkev mnogo let ohranili kot drugo slovensko cerkev v Avstraliji.

Slovenci v São Paulo

Za Veliko noč je letos nadškof vele mesta São Paulo, kardinal Agnelo Rossi, že petič vabil na dan pobratenja (Pasco da fraternidade) tuje narodnosti v narodnih nošah.

Kardinal je sin južnoitalijanskih priseljencev in so mu številne narodnosti nadškofije zelo pri srcu. V zvezku jih ima zapisanih 78.

Slavnost se je vršila na prostranem trgu pred stolnico. Oder za odlične goste in oltar je bil narejen vrhu stolniških stopnic. Ob navzočnosti kardinala, guvernerja, nedavno ugrabljenega in odkupljenega japonskega konzula in drugih gostov so igrale štiri godbe. Trg, ki ga je helikopter zasul s cvetjem, in bližnje ulice so bile polne ljudi vseh barv, jezikov, narodnih noš in uniform. Posamezne skupine so šle v sprevodu mimo odra, kjer so se poklonile kardinalu in mu izročile svoj dar. Nekatere deklice (Japonke in Španke) so tudi zaplesale, da so dale televiziji in fotografom več časa za snemanje. Španke so plesale zlasti z nogami, Japonke pa z rokami. Nato so skupine obšle trg in se zgrinjale v bližino oltarja. V spre-

vodu so bile zastopane številne narodnosti zapadne Evrope, iz vzhodne Evrope le baltski narodi, Ukrajinci in Slovenci, ki so se letos te slavnosti prvič udeležili. Arabce so zastopali Libanonci, ostale Azijce Kitajci, Korejci in Japonci, ki so zelo številni, pridni in ugledni.

Posebno pozornost je letos zbujala četa novoustanovljene indijanske policije iz notranjosti Brazilije v novih uniformah. Policija bo delala red v krajih, kjer prebivajo Indijanci in jih branila pred belimi vsiljivci. Indijanski fantje so se držali resno, po obrazu so bili celo namazani, a portugalščine niso razumeli. Spremljala sta jih tolmač in Indijanka, pokrita zgolj s perjem. Smejala se je drugim Evinim hčeram, češ ve kmalu še toliko ne boste pokrite kot sem jaz. In da so bile zastopane vse rase Brazilije, seveda ni manjkalo vedno nasmejanih in razgibanih črncev.

Slovenci so nosili slovensko zastavo in napis Eslovenia. Čeprav so se za narodne noše odločili šele pred dobrim letom, je že nastopilo 7 žensk in en moški v narodni noši. Bili so deležni splošnega in izrednega ploskanja. Televizijski napovedovalec je ob mimohodu Slovencev pripomnil: „Zelo simpatična ta dekleta iz Slovenije. Njihove narodne noše so zelo žive in vesele.“ Ko sta dve od njih kardinalu izročale jerbas z velikonočnim žegnomo, je spet pojasnil, da izročata tipična jedila svoje dežele. Guvernerjevi ženi se je zahotelo slavnostnega pušeljca in je poslala svojo tajnico, da ji enega izprosi. Fotografom raznih revij so bile naše narodne noše zelo všeč. Tudi Slovenci so prireditev filmali in slikali za skioptične slike, ki so zelo dobro izpadle.

Pred tako pisanim mednarodnim zborom je kardinal, ki je tudi predsednik konference 250 brazilskih škofov in kot tak prvi predstavnik brazilske Cerkve, imel izredno pomemben govor. Med drugim je dejal: „V dušo nas boli organizirano mednarodno obrekovanje, ki kaže skaženo in pokvarjeno podobo naše Brazilije. Naši opravljalci govorijo v tem stoletju socialnih komunikacij s tako lahkoto in nesramnostjo, da ne vemo, kaj naj bolj poudarimo: ali njihovo rafinirano hudo-bijo ali neomejeno nevednost. Glede trditve, na primer, v

listih kulturne evropske dežele, da je bilo 200.000 Indijancev poklanih in da divja med nami versko preganjanje, ki se more primerjati s preganjanjem v najhujših Stalinovih časih, odkrito povem: ali žali nas ali pa same izmišljevalce in razširjevalce podobnih neumnosti... Ta Velika noč pobratenja, na katerem so navzoči tudi naši dragi indijanski Brazilci, ta dan pobratenja ras, narodnosti in socialnih razredov, nedelja Gospodovega vstajenja, ko smo v srcu São Paula že petič združeni v verskem zboru, v katerem se bratijo javne oblasti in ljudstvo, je jasen in viden dokaz, da obstojita v Braziliji edinstvo in bratstvo v tako veliki meri, v kakršni jih še nikoli niso dosegle dežele, ki nas brez povoda najbolj neusmiljeno kritizirajo..." Po maši so šli zastopniki skupin, tudi Slovenci, kardinala osebno pozdravit.

Ljubljana

Že ob praznovanju svoje 50-letnice je teološka fakulteta podelila častni doktorat dr. Ukmarju iz Trsta. Ob zaključku duhovniškega tečaja 2. aprila pa je dala častni naslov doktorju Josipu Demšarju, edinemu še živečemu profesorju iz časa svoje ustanovitve.

Obema častnima doktorjema tudi naš list iskreno čestita!

Kraji in ljudje

Vsi življenjepisi so vzeti iz knjige: J. M. Trunk: Amerika in Amerikanci, izdane v Celovcu 1912. Največ je prispeval msgr. Zaplotnik. G. Trunk dopolni letos 1. septembra 100. leto starosti.

BERNHARD LOČNIKAR, OSB.

Rodil se je v vasi Bitnje na Gorenjskem 29. septembra 1848. Ker je bil izredno nadarjen, ga je poslala ovdovela mati s pomočjo nekega duhovnika v šolo in gimnazijo v Kranj in pozneje v Alojzijevišče v Ljubljani, kjer je bil vedno med prvimi.

Ko je čital o delovanju svojih odličnih rojakov Barage, Pirca, Lavtičarja in drugih med Indijanci v Ameriki, se mu je vnela želja, da bi tudi on šel med Indijance. S tem namenom je poleti 1868 s svojo materjo in bratom zapustil rodno zemljo in prišel v Ameriko. Cilj njegovega potovanja je bil okraj Stearns v Minnesoti. Dočim sta se tam njegova mati in brat naselila na mali farmi blizu Albanya, se je on seznanil v sosedni opatiji St. John's z očetimi benediktinci in je sklenil pri njih ostati v nadi, da se mu pri kaki priliki posreči izpeljati svoj prvotni načrt. Ker je že dokončal gimnazijske študije, je bil takoj poslan v noviciat St. Vincent, kjer so ga 29. septembra 1868 preoblekli. Oktobra naslednjega leta se je vrnil v Minnesoto, kjer je naslednja tri leta študiral bogoslovje. Tam je napravil slovesne zaobljube 13. oktobra 1872. Istega leta 22. decembra je bil v St. Paulu posvečen v mašnika in na sveti dan je pel slo-

vesno novo mašo. Prihodnjih sedem let je bival v opatiji St. John's Collegeville in predaval na ondotnem zavodu dogmatiko in moralko. Zraven je kot dušni pastir oskrboval male občine po okolici opatije, kakor n. pr. Albany, Avon, St. James, Holding, Holdingford ter slovenski naselbini Kraintown in Brockway. Poleg tega je opravljal še druge službe. Še preden je postal duhovnik, ga je 20. novembra 1872 doletela izredna čast. Postavljen je bil namreč za podvodjo ondotnega zavoda, dasi je bil še v nižjih redovih; službo je opravljal eno leto. Od marca 1875 do 1. 1877 je bil subprior, od 1877 do 1879 pa prior samostana. Pri tem je še našel čas za privatne študije ter je bil 1. junija 1879 promoviran za doktorja bogoslovja.

Vsi ti posli so Ločnikarju omajali že itak rahlo zdravje. Zato je prosil, da bi mu odvzeli težka in odgovorna bremena in ga poslali na misijone. Prošnja je bila uslišana in Ločnikar je bil 1. 1879 poslan v St. Paul, kjer je deloval naslednjih enajst let in sicer najprej nekaj let kot duhovni pomočnik, od 1. 1888 pa kot župnik cerkve Vnebovzetja in prior tamkajšnje benediktinske hiše. A pri tem ni ostalo. Ko je namreč opat A. Edelbrock resigniral, je bil izbran Ločnikar za vikarja samostanskega kapitlja v začetku aprila 1. 1890. Naslednjega 7. maja je bil izvoljen za tretjega opata opatije St. John in kot tak je bil tudi predsednik ondotne univerze, na kateri je prej sam dolgo let poučeval. 2. avgusta je prišla iz Rima potrditev njegove izvolitve in 25 dni pozneje je bil slovesno posvečen in umeščen v opatijski cerkvi v Collegevillu. Pri tej slovesnosti je

bilo navzočih sedem škofov, četvero opatov, skoro tristo duhovnikov in okrog tisoč vernikov iz raznih krajev Združenih držav. Dasi je bil dr. Ločnikar primeroma še mlad — štel je šele 41 let — so ga vendar njegovi sobratje smatrali zaradi njegove velike učenosti in obširne izkušnje za najpripravnjega in najspodobnejšega moža za tako visoko in odgovorno službo. Bodočnost je pokazala, da se niso zmotili. Opat Ločnikar se je z veliko marljivostjo lotil svoje nove službe ter s čudovito vztrajnostjo deloval za povzdigo redovniškega in cerkvenega življenja. Poznali so ga blizu in daleč kot moža molitve. Zlasti si je prizadeval, da bi povzdignil in razširil češčenje Najsvetejšega. Ko se je l. 1893 mudil v Rimu, je izprosil od sv. očeta kanonično vpeljavo bratovščine vednega češčenja presv. Rešnjega Teleasa v tolažbo dušam v vica. Predsedoval je tej bratovščini kot generalni ravnatelj za Ameriko. Ni dvoma, da je bil blagi opat v tem oziru najlepši vzgled vsem udom, saj je potekel malokateri dan, da se ne bi mudil pred Najsvetejšim še čez deset uro zvečer.

27. junija 1894 je St. John's College obiskala velika nesreča. Nastal je namreč silen ciklon, ki je razkril več poslopij, razdejal pralno strojarno, deloma porušil dijaško spalnico, odpihal vse dimnike, razrušil vremensko opazovalnico in uničil novi hlev ter poleg škode povzročil tudi mnogo strahu, ubil pa na srečo ni nikogar. Od onih, ki so bili med viharjem pri St. Johnu, pa nesreča na nikogar ni hujše vplivala kot na opata Ločnikarja. Bil je rahlega zdravja že mnogo let poprej. Ko se je začelo novo šolsko leto, se je podal na pot, da obišče razne župnije in misijone, ki so jih očetje njegove opatijske oskrbovali. Upal je, da ga

sprememba razvedri in okrepi. Po zdravnikovem nasvetu se je podal v Stillwater, kjer je našel skrbno postrežbo. 1. novembra pa je tako shujšal, da so ga prevedeli in 7. novembra 1894 zjutraj je izdihnil. Njegova prerana smrt je povzročila povsod globoko žalost. Truplo pokojnikovo je bilo z odličnim spremstvom prepeljana v samostan St. John. Pogreb je bil 14. novembra. Pokopal ga je prejšnji opat A. Edelbrock ob navzočnosti štirih opatov, treh škofov, 75 duhovnikov in velike množice ljudstva.

Ločnikarja je krasila otroška poniznost in dobrosrčnost, združena z učenostjo in pobožnostjo, kar mu je pridobilo neomejeno spoštovanje in ljubezen njegovih učencev, župljanov in vse severozapadne ameriške duhovščine. Vsak, ki ga je poznal, ga je cenil. O njem si niti najhujšobnejši jeziki niso upali ničesar črhiniti. Bil je brezmadežnega značaja, svet mož in duhovnik po volji božji. S svojo apostolsko gorečnostjo si je namah osvojil vsa srca. Ni torej čudo, da so bila vsa njegova dejanja uspešna.

J. L. Zaplotnik

ALOJZIJ PLUT

Rodil se je 21. junija 1841 v semiški župniji. Ko je študiral bogoslovje v Gorici, je prišel tja Franc Pirc in iskal pomočnike za svoje ameriške misijone. Plut se mu je pridružil. V Ameriko je prišel 21. junija 1864 ter je najprej nekaj časa ostal in deloval na vzhodu. Jeseni je prišel v St. Paul, kjer je bil 12. februarja 1865 posvečen v mašnika. Nato mu je škof navezal v culo nekaj mašne obleke, knjigo, kelih itd.

ter ga poslal v minnesotske misijone. Podal se je v Stillwater z nalogom, da ustanovi novo župnijo, kar je izvršil, obenem pa oskrboval vso pokrajino ob meji države Wisconsin sto milj proti severu. Tam je ostal do junija 1866. Nato je bil nekaj časa potujoči misijonar in obiskoval naseljenke, raztresene po minnesotskih poljanah, nakar je prevzel češko župnijo New Prague in jo z njenimi misijoni upravljal 19 mesecev. Tu se je priučil češčini. Maja 1868 je prišel v mesto Winona, kjer je povečal župnijsko cerkev sv. Jožefa in sezidal prvo poljsko cerkev sv. Stanislava in več časa upravljal tudi angleško župnijo sv. Tomaža, kjer je sezidal gotsko cerkev, ki služi kot stolnica winonske škofije. Kot ustanovitelj in upravitelj poljske župnije se je priučil poljščini. Poleg mestnih župnij je oskrboval tudi ves winonski okraj z mnogimi misijonskimi postajami, na katerih je zgradil več cerkvá. Junija 1867 je bil imenovan za župnika v Shakopee, kjer je ostal 10 let. Dovršil je cerkev in prikupil toliko zemljišča, da je cerkev dobila v posest ves blok. 1883 je dal postaviti krasno šolsko poslopje in hišo za šolske sestre. Prvi dve leti je oskrboval tudi irsko cerkev. Junija 1886 se je Plut na škofovo željo podal v St. Paul, da ustanovi župnijo sv. Matevža. Takoj se je lotil dela ter sezidal cerkev, šolo in župnišče, obenem je ustanovil več župnijskih in podpornih društev.

Po več kot triletnem delovanju se je konec septembra 1889 odpovedal župniji. Zaradi vednih naporov in neprestanega dela je nevarno obolel, nakar mu je dal nadškof dopust, da si zdravje utrdi in okrepi. Šel je v Evropo in se je po večmesečnem potovanju naslednjega junija vrnil in ostal še pol leta pri nad-

škofu. Okrog novega leta 1891 je postal župnik v New Ulmu, nato v Glencoe. Tu je bil edini kraj, kjer je bila župnija toliko urejena, da mu ničesar ni bilo treba zidati. Od tam je bil prestavljen kot župnik v Sleepy Eye, kjer je ostal do marca 1900. Potem se je vrnil v Shakopee. Za zasluge je bil 1906 imenovan za monsignora, že prej pa za dekana in svétnika.

IGNACIJ MRAK

Bil je v marsičem podoben Baragi. Kar je začel, je tudi izpeljal, upognil se je le nepremostljivim zaprekam. Njegova dela so imela prav amerikansko lice. Rodil se je 16. oktobra 1818 v Hotavljah na Gorenjskem. 1825 je vstopil v ljubljansko gimnazijo, napravil tri razrede v Novem mestu ter se vrnil spet v Ljubljano. Ordiniran je bil 13. julija 1837. Dve leti je bil vzgojitelj v družini maršala barona P. Pirqueta v Legnanu pri Veroni. Kot kaplan je služil v Poljanah in v Slavini. Odločil se je za misijone v Ameriki. Škof Lefèvre v Detroitu ga je z veseljem sprejel in ga je 1845 poslal takoj v Arbres Croche, naj pomaga tam rojaku F. Pircu. Že po desetih dneh je Indijancem pripovedoval v njihovem narečju. Nastanil se je v La Croix.

S Pircem sta delala dve leti skupaj. Ko je 1851 Pirc odšel v Minnesoto, je bil Mrak sam pri indijanskih misijonih. Postaja La Croix je 1853 pripadla markeški škofiji. Škof Baraga je imenoval svojega rojaka Mraka za generalnega vikarja. 1860 je Mrak obiskal svojo domovino. Po povratku je Baragi povedal, da se bo vrnil nazaj na Slovensko. Ko je

škofa Baraga v Baltimoru zadela kap, je prosil v Rimu za pomožnega škofa. Na prvem mestu je predlagal Mraka. Le na prigovarjanje prijateljev je Mrak sprejel ponujeno mu čast in odlikovanje ter bil 7. februarja 1869 v Cincinnatiju po škofu Purcellu posvečen v škofa. Slavnostni govornik mu je bil znani misijonar P. Weninger S. J. 7. marca 1869 je bila v stolnici intronizacija. Ponižni škof je napravil na vse globok vtis. Leto kasneje se je udeležil vatikanskega cerkvenega zbora. Obiskal je svoj dom in vzel v Ameriko duhovnika Luko Možina. Tudi Mrak je bil v vodstvu škofije zelo spretan, dasi včasih morda preveč trmast, ker ni zlahka odnehal od svojih ukrepov. Glede obnašanja je bil neizprosno. Neutrudljivo je obiskoval župnije, pridigoval in misijonaril med Indijanci. Pri nastopu je našel 18 cerkvá in 14 duhovnikov, med temi Slovenca Vrtina. Škofa v Lead, S. Dakota, Ivana Stariho, je posvetil 1870 v mašnika. Težave v škofiji so rastle od dne do dne. Prihajali so novi naseljenci, male postaje so se spreminjale v velike župnije, zaradi krize 1872 in 1873 je med verniki nastala beda in pomanjkanje. Mrak je bil primoran zapreti dve šoli. 1873 ni posvetil nobenega duhovnika. Ni bilo ne delavcev ne sredstev. Po desetletnem naporu je skromni mož zahrepenel po tihem misijonskem življenju. Ko se je oglasila še mučna bolezen, je prosil Rim, naj mu odvzame pretežno breme. Resnacijsko so sprejeli in Mraka imenovali za titularnega škofa anti-onškega. Naslednik mu je bil Janez Vrtin. Mrak pa ni odložil orožja. Ko je nekoliko okreval, je šel nazaj v misijon ter prevzel župnijo Negau-nee. Za nekaj časa je šel v Grand Rapids k škofu Rochterju, ki ga je poslal med Indijance v Eagle Town.

Tu je z dvema dominikankama, ki sta imele šolo, delil svojo skromno plačo.

Kot 81-letni starček je zopet sprejel v Marquettu službo hišnega duhovnika v bolnišnici. Vse, kar je imel, je delil z reveži in bolniki. Preživel je škofa naslednika in videl izvoljenega 4. markeškega škofa, ki ga je on posvetil v mašnika. V visoki starosti 89 let je sklenil svoje bogato in zanimivo življenje 2. januarja 1901. Pokopan je poleg Barage in Vrtina. Nagrobni napis se glasi: „Laudant eum opera pro conversione Otchipwe Indianorum. Fidelis Baragae cooperatore et successor.“ Pisatelj J. A. Režek pravi o Mraku: „His charity was as proverbial as his humility.“

FRANC S. ŠUSTERSIČ

Rodil se je 22. januarja 1864 na Viču pri Ljubljani. Ordiniran je bil v Ljubljani 21. julija 1886. Novo mašo pa je imel 8. avgusta 1886. Bil je potem izbran za ustanovitelja slovenske župnije v Jolietu, Ill., kamor je prišel na povabilo Ivana Solnca iz St. Paula. Ko je prišel v Joliet, je takoj pričel z zidanjem slovenske cerkve. Nekoliko kasneje je začel misliti na zidanje slovenske župnijske šole. Bila je prva slovenska šola v Ameriki. Poučevali sta prvo leto 64 otrok dve sestrí iz reda sv. Frančiška in v petju cerkveni organist. Potem so zgradili novo primerno župnišče in prepustili staro sestram. Župnija je hitro rastla, da je kmalu bilo nad 400 družin. Po 10 letih so morali misliti na večjo cerkev. Na porno delo in druge prilike so medtem začele izpodjedati zdravje ne-

umornemu delavcu v vinogradu Gospodovem. 1910 se mu je zdravstveno stanje tako poslabšalo, da je sklenil iti v staro domovino iskat zdravlja. 4. februarja 1911 mu je umrla mati, kar mu je bolezen še poslabšalo. 24. marca 1911 je umrl. „Ave Maria“ piše ob njegovi smrti:

„Krasna stavba cerkve sv. Jožefa v Jolietu, vzorno urejena župnija, lepo vpeljana slovenska šola pod vodstvom sester sv. Frančiška, vse je delo g. Šušteršiča, delo dolgih dvajsetih let njegovega župnikovanja. Kdor spozna življenje slovenskega katoliškega duhovnika v Ameriki, kdor pozna težave, s katerimi se mora boriti in kdor ve, kaj se pravi biti katoliški duhovni pastir, ve za žrtve, ki jih mora dan za dnem prinašati na oltar svoje ljubezni do Boga in do bližnjega — rojaka, kdor pozna vse zapreke, vsa nasprotstva, vsa delovanja sovražnih moči, skušajo ovirati delovanje navdušenemu delavcu v vinogradu Gospodovem, ta bo vedel ceniti zasluge g. Šušteršiča, da je dosegel tako velikanske uspehe v svoji župniji. Krasno je urejena župnija, krasna je cerkev, impozantna stavba, v šoli so slovenske učiteljice, ki vzgajajo našo mladino v amerikansko slovenskem duhu. Toda koliko prečutih noči, koliko gmotnih žrtev, koliko zatajevanja samega sebe je bilo treba s strani g. župnika, preden se je vse to doseglo — kdo to ve? Kdo more to ceniti? Vidimo stavbe, vidimo red v župniji, toda vsega tega, kar je bilo pri vsem tem poglavitno, tega ne vidimo.

Gospodu je ostalo prikrito, kar je bilo zanj storjeno. Dá, utrujen je legel naš duhovni sobrat k večnemu počitku! In to utrujenost razumemo in spoštujemo! Bila je za nas, za slovenski narod v Ameriki, za na-

predek naše matere sv. katoliške Cerkve. In ne samo za Joliet, za svojo župnijo, je veliko storil naš blagi gospod. Njegovo srce ni poznalo ozkih mej. Vsi amerikanski Slovenci so mu bili pri srcu. Zato ga vidimo pri snovanju prve Kranjske Katoliške Jednote, ki se je danes razrastla v tako mogočno drevo. Vidimo ga pri Zvezi slovenskih amerikanskih duhovnikov, kateri je bil soustanovitelj. Srečujemo ga po raznih slovenskih naselbinah, kjer niso imeli svojega duhovnika, tam je hodil rojake klicat k vztrajnosti in vernosti. Kjer jih ni našel dovolj, ga vidimo, kako se trudi, da bi jim dobil gorečega duhovnika, pomaga jim ustanavljati župnijo. Ako ni bilo drugače, srečamo ga na poti v domovino po nove mlade moči, ki so se potem posvetili duhovskemu stanu.

Gledamo ga, kako mu je pri srcu slovenščina. Zato dela, da bi dobil za župnijske šole slovenskih učiteljic. Spet hiti domov in privablja slovenska dekleta, ki so se posvetile redu sv. Frančiška kot učiteljice in zdaj delujejo med slovenskimi otroki v Jolietu. Pri vsem tem obilnem poslu, pri vseh težavah in skrbih ga pa vendar vidimo v uredniški pisarni kot urednika „Amerikanskega Slovenca“, ga zremo s pesom v roki za mizo, ko piše knjižico „Pouk rojakom Slovencem“. A kdo našteje vse, kjer je deloval in kar je storil blagi pokojnik za svoj narod v Ameriki? Utrujen je legel k večnemu počitku! Dá, po vsem delu razumemo njegov trud! Nič se ne čudimo, da je opešal tako hitro, da se je utrudil tako kmalu in moral leči. Utrujenost je bila za nas, bila za slovenski narod, bila za zveličanje duš, bila v delu za Gospoda in njegovo Cerkev. Bila je za blagor nove domovine.“

Med sobrat

KOPER

Osebnе spremembe: *P. Jože Kunšek OFM Cap*, župnijski vikar v Krombergu, je postavljen za župnijskega upravitelja excurrento v Šempasu.

Umrli: 22. januarja so v Šempasu na Goriškem pokopali tamošnjega župnika *Florijana Hvala*. Star je bil 62 let, posvečen 1932. Umrli kot žrtev cestnega prometa. Služboval je na Vojskem, v Tolminu in 28 let na Bukovcu, nato v Oseku in Šempasu. R. I. P.

LJUBLJANA

Osebnе spremembe: *Anton Slabe* je bil imenovan za upravitelja župnije Senčur. — *Karel Babnik* za soupravitelja župnije Radomlje. *P. Konstantin Urankar OFM* za upravitelja župnije Breznica. *Uojko Seljak* za dekana radovljiške dekanije.

Umrli: *Andrej Stare*, župnik v Gornjem Logatcu, star 77 let, pokopan 15. marca. Rodil se je v Sp. Senici (Sora), posvečen 1916.

Leopold Klančar, župnik v Kranjski gori in Ratečah, star 50 let, je umrl 10. marca. Rodil se je na Rodnah (Trebnje) in bil posvečen 1937.

Franc Verce, župnik v Sostrem in prodekan dekanije Ljubljana—okolica, star 80 let, je umrl 10. marca. Rodil se je v Dobrniču. Posvečen 22. junija 1915. V pokoju je živel pri Devici Mariji v Polju, kjer je tudi pokopan.

Pavel Perko, upokojeni župnik in pisatelj. Rodil se je 25. januarja 1877 v Poljanah nad Škofjo Loko, posvečen 1901, v pokoju živel na Muljavi. Umrli je 11. marca.

P. Hugon Rožnik je umrl na veliki petek ponoči. Rodil se je v Horjulu 7. novembra 1891. Po prvi vojni je odšel v Ameriko, kjer je bil fotograf, šofer itd. Studiral je tudi pravo in bil na sodnji v službi. Ko se je vrnil, je vstopil v kartuzijo Pleterje in bil posvečen v 54. letu.

Valentin Tomc, katehet, je umrl 30. marca. Rodil se je v Moravčah, postal katehet v Ljubljani in zgradil vajenski dom, ki je sedaj nacionaliziran. — Naj počivajo v miru!

Osebnе spremembe: Duhovnik *Vinko Toš* se je zaradi bolezni naselil v kartuzijanskem samostanu v Pleterjah. *Anton Golob*, župnik v Kočevju, je bil razrešen souprave župnije Polom. *Maks Kozjek*, upravitelj v Hinjah, je bil imenovan za soupravitelja župnije Polom. *Zdravko Hajrihar*, župnik na Jesenicah, je bil imenovan za soupravitelja župnij Kranjska gora in Rateče-Planica. *Peter Berišič CM* je bil

imenovan za kaplana v Kranjski gori in Ratečah. *Jožef Lušin*, župnik v Hotedršici, je bil imenovan za soupravitelja župnije Gorenji Logatec. *Franc Skrabl SDB* je bil imenovan za kaplana v Cerknici.

MARIBOR

Osebn e s p r e m e m b e: *Martin Erhatic*, župnik v pokoju, je bil imenovan za župnijskega upravitelja pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. *August Horvat SDB*, kaplan na Kapeli, je bil prestavljen za kaplana v Sevnico ob Savi. *Janko Kotnik*, župnik in dekan pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, je bil imenovan za soupravitelja župnije Sv. Jurija v Slov. goricah. *Marijan Kuk*, župnik in dekan v Šmartnem—Velenje, je bil imenovan za soupravitelja župnije Št. Ilj pri Velenju. *Dr. Franc Plemenitaš*, profesor teološke fakultete v Mariboru, je bil razrešen kot župnijski upravitelj župnije Sv. Miklavž ob Dravi. *Janez Poprijan*, kaplan v Sevnici, je bil imenovan za župnijskega upravitelja istotam. *Anton Šaruga*, župnijski upravitelj v Št. Ilju pri Velenju, je bil invalidsko upokojen in razrešen službe župnijskega upravitelja. *Jože Urbanek*, kaplan pri Sv. Miklavžu ob Dravi, je bil imenovan za župnijskega upravitelja istotam. *Anton Fakin* je novi župnik v Cankovi. 13. marca je bil umeščen. Tako je župnija spet v miru praznovala Veliko noč.

U m r l i: *Srečko Podpečan*, upokojeni župnik v Makolah, je umrl 10. februarja. Rodil se je 30. 12. 1914 v Galiciji pri Celju, posvečen je bil 6. 4. 1941 v Mariboru. *Janko Rojht*, župnik in prodekan, je umrl pri Sv. Juriju v Slov. goricah 12. februarja. Rodil se je 4. 10. 1907 pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, posvečen je bil 20. 12. 1931 v Mariboru. R. I. P.

Osebn e s p r e m e m b e: *Fakin Anton*, kaplan pri Sv. Križu na Slatini, je bil imenovan za župnijskega upravitelja na Cankovi.

Presnik Jožef, župnijski upravitelj v Širju, je bil imenovan za župnijskega upravitelja v Sromljah in za soupravitelja Širja ter razrešen souprave Sv. Marjete pri Rimskih Toplicah.

Strnad Ivan, župnik v pokoju, t. č. pri Sv. Tomažu pri Ormožu, je bil začasno imenovan za župnijskega upravitelja v Galiciji pri Celju.

Šeruga Anton, župnijski upravitelj na Cankovi, je bil razrešen in imenovan za župnijskega upravitelja na Muti. Imenovanje za soupravitelja župnij Pernice in Sv. Jernej nad Muto ostane v veljavi.

Štekl Anton, semeniški duhovnik, je imenovan za duhovnega pomočnika pri Sv. Jakobu v Slov. goricah.

Zupan Franc, župnijski upravitelj pri Sv. Miklavžu nad Laškim, je bil imenovan za župnijskega upravitelja pri Sv. Marjeti pri Rimskih Toplicah in istočasno za soupravitelja Sv. Miklavža nad Laškim.

Zupanc Janez, semeniški duhovnik, je bil nastavljen za kaplana pri Sv. Križu na Slatini.

Urhovšek Simon, župnik v Artičah, je bil razrešen souprave župnije v Sromljah.

U m r l a : *Lunder Viktor*, župnik v pokoju, dosluženi dekan, zlato-mašnik in duhovni svetovalec, je umrl 26. marca. Rodil se je 31. 8. 1888 v Vel. Poljanah pri Ribnici na Dolenjskem, posvečen je bil 25. 7. 1912.

Jurhar Leopold je umrl v bolnici v Slov. Gradcu 2. aprila. Bil je župnik v Galiciji pri Celju, rojen 1. 10. 1916 v Grižah pri Celju, posvečen v Zagrebu 29. 6. 1944. R. I. P.

BENEČIJA

V Št. Lenartu Slovenov so 27. decembra pokopali *Evgenija Osgnacha*, ki se je rodil 1908 v Chicagu, postal doma učitelj, nato pa l. 1936 bil posvečen. Služboval je v Livku in Borjani, nato v Črnem vrhu nad Nadižo, povsod je bil učitelj in župnik. R. I. P.

KOROŠKA

U m r l i : V Podkloštru v Ziljski dolini so pokopali župnika *Franca Fertala*. Posvečen je bil 1927, nato kaplan v Pliberku, Št. Jakobu v Rožu in župnik v Pokrčah. Nazadnje je bil v Sattendorfu ob Osojskem jezeru.

V Skočidolu je 2. januarja umrl 85 let star in 61 let duhovnik *Jože Rudl*, župnik v pokoju, doma iz Raven. Bil je kaplan v Svečah v Rožu, župnik v Mohličah in Galiciji. R. I. P.

RIM

N o v d o k t o r : Dne 23. aprila 1970 je napravil doktorat iz filozofije na rimski državni univerzi g. *Matej Rus*. Branil je tezo: „Čustveni razvoj doraščajoče mladine z vidika dinamične psihologije“. Novi doktor nadaljuje istočasno svoj bogoslovni študij na Gregorijanski univerzi. Vsi znanci in prijatelji mu iskreno čestitajo in želijo še mnogo uspehov na bodoči življenjski poti. Čestitkam se pridružuje tudi naš list.

KANADA

Še decembra je prišel kot kaplan k župniji Marije Pomagaj v Torontu g. *Ivan Plazar CM*. Prišel je iz Slovenije. Rodil se je 1939 v Hrastniku, vstopil v Misijonsko družbo sv. Vincencija Pavelskega 1959 in bil posvečen v duhovnika 1964. Pred odhodom v Kanado je bil na župniji Kristusa Kralja v Beogradu.

ARGENTINA

Moronski škof je ustanovil vikarijo v Moronu in določil za prvega vikarja g. *Franceta Himmelreicha*, ki je bil dosedaj uslužben v moron-

ski stolnici. Vikarija ima enake pravice kot vsaka župnija, le po obsegu je manjša. Vpeljal je novega vikarja sam škof *Raspanti*. G. vikarju želimo dolgo in uspešno delo v korist svojih vernikov.

70-letnica: V marcu je praznoval g. *Matija Lamovšek* svojo 70-letnico. Posvečen je bil 29. junija 1925. Prvo službo je imel v Selcah nad Škofjo Loko, nadalje pa pri Devici Mariji v Polju. Tudi v Argentini je bil kot kaplan na raznih mestih, kjer je pomagal v dušnem pastirstvu tudi za Slovence. K lepemu jubileju mu čestitamo in želimo še: *Ad multos annos!*

ENEZUELA

3. aprila je prišel v Caracas g. *Milan Hlebs* kot pomoč g. *Grilcu* v njegovi župniji sv. Kajetana in seveda tudi za duš. pastirstvo med Slovenci. Dosedaj je bil 20 let v Kaliforniji v kraju Sunnyvale. Želimo mu mnogo uspehov!

AMERIKA

Rev. Fr. M. Baraga je umrl 11. novembra 1969 po daljši bolezni. Bil je župnik pri Sv. Lovrencu v Clevelandu. Rodil se je 23. aprila 1911, ordiniran je bil 20. februarja 1937 in župnik je postal 14. junija 1962. Naj počiva v miru!

G. *Jože Cvelbar* prosi, da bi popravili iz šte. 1. našega lista:

Pittsburgh, Pa.: Bivši župnik župnije Marije Vnebovzete se ni pisal *Skebe*, ampak *Kebe*.

Bridgeville: Naša župnija sv. Barbare je uradno res že narodnostna župnija — to je slovenska. A ni ne po duhu, ne po jeziku slovenska. Če bi pri vseh treh nedeljskih mašah pridigal slovensko, bi me pri vseh mašah niti deset ljudi ne razumelo... Ko je bil škof *dr. Lenič* tukaj, bi bila cerkev skoraj prazna, ako ne bi prišli ljudje iz Pittsburgha in drugih krajev. Faktično župnija ni več slovenska. Je še nekaj naših ljudi z Gorenjske, ki spadajo v župnijo: starost vseh pa je preko 70. Nekateri ne morejo več v cerkev. Mnogo Slovencev v tej okolici in vsej zapadni Pennsylvaniji je pod vplivom „Prosvete“ in drugih podobnih filokomunističnih in protiverskih listov odpadlo. Nekatere pred smrtjo še tu in tam ujameš, nekateri pa sploh ne marajo duhovnika... Obisk škofa *Leniča* za našo farno 75-letnico je bil labodji spev.

OMNES UNUM — vez slovenskih duhovnikov v zamejstvu * Izdaja in ureja: Konzorcij lista „Omnes unum“, Via della Sagrestia 17, 00120 Citta del Vaticano * Upravo lista vodi in ga tiska: Družba sv. Mohorja v Celovcu * Za list odgovarja: dr. Janez Polanc. (Naslov obeh je: Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt, Austria, Europa)

